

DOMOLJUB

Glasiilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Kaj pravi voditelj srbskih kmetov o samostojnejih?

Voditelj srbskih kmetov je poslanec Avramović, o katerem »Kmetijski list« sam piše to-le: »Mihajlo Avramović je prvi mož Srbije kot delavec na kulturno-gospodarskem polju kmetijstva. On je ustanovitelj srbskega združništva, katero se osredotočuje v združni zvezi (Savez zemljoradniških zadruga u Beogradu). Naravno je, da je veliki mož v delu za organizacijo kmetijskega stanu spoznal, da ne zadostuje kmetu le gospodarska organizacija, marveč mu je treba tudi politične moči v dosegu gospodarskega uspeha.« (Glej »Kmetijski list« 26. avgusta 1920, št. 35.)

Avramović je obenem voditelj srbskih kmetijskih poslancev, takozvanih zemljoradniškov. Kdo so to? »Kmetijski list« jih opisuje tako-le: »Zemljoradniki so ponosni na to, da so kmetijska stranka v pravem pomenu besede. To je njihova silna moč v naši državi. Pa v volivni boj so vstopili, posebno v Srbiji, z radikalnim volivnim programom, polnim smelih reform. Stranka take vrste težko stopa v vlado. Vrhu tega je treba pomisliti, da se je srbijanski del stranke boril pri volitvah z najostrejšimi sredstvi proti korupciji vladajočih strank. Tako se je rodilo geslo: Ne umakimo si rok, ne vstopimo v vlado s starimi strankami, polnimi grehov! (Glej »Kmetijski list« 3. februarja 1921, št. 5.)

Tako torej »Kmetijski list« piše o Avramoviću in o zemljoradnikih.

Zdaj pa pogledajmo, kaj ta Avramović pravi o samostojnejih. Njegova sodba mora biti resnična, zakaj skoro štiri mesece je sedel z njimi pri isti mizi, se z njimi posvetoval tudi o stvareh, ki niso za javnost, z njimi skupno delal, dokler je mogel — torej jih mora prav do dobro poznati. Zato je njegova sodba o naših samostojnejih tembolj upoštevanja vredna.

Napram dopisniku »Slovenca« se je izrazil tako-le:

Samostojnejši se branijo kmetijskega programa.

»Torej Vi hočete vedeti zgodovino naše skupnosti s poslanci SKS? Vedite torej,

da je ta zgodovina zelo obširna, mučna in žalostna. Žalostna posebno zato, ker smo imeli opraviti z ljudmi, od katerih nismo pričakovali takega ponašanja. Prvi skupni nastop je bil ob kongresu Saveza Zemljoradnikov. Na ta kongres je SKS poslala dva odposlanca in sicer gg. Mermoljo in Drofenika, ki sta v imenu stranke izjavila željo, da se vse kmetijske stranke v Jugoslaviji spoje v enotno stranko z enotnim programom. Gg. Mermolja in Drofenik sta istotako izjavila v imenu stranke, da sprejemata naš program in da bo stranka svoj program prilagodila našemu programu. SKS tega do danes ni storila. To isto izjavo so tudi drugi člani SKS, kot izvoljeni poslanci, zelo pogostokrat ponovili v zemljoradniškem klubu, vendar — kakor vidite — še dandanašnji čakamo na uresničitev njihovih obljub. Mi smo jih trpeli v klubu, ker smo računali na njihovo pošteno besedo. Toda, končno smo se prepričali iz njihovega vedenja, da oni nimajo poštenega namena, se prilagoditi našemu programu, na katerega so pristali Bosanci, Dalmatinci in Hrvatje.«

Za velike profite — v službo svobodomislernih Srbov!

»Prepričali pa smo se, da oni sploh niso načelna stranka, temveč le stranka za obrambo veleposesstev v Sloveniji in za pridobivanje velikih dobičkov v zvezi s svojimi finančnimi pokrovitelji.« (Tu misli Avramović na liberalne bankirje, verižnike in kapitaliste, ki danes z zlorabo državne oblasti odirajo naše kmete.) »Ta nenačelnost predstavitev Samostojne kmetijske stranke odvedla jih je tako daleč, da so od prvega dne svojega vstopa v klub stali v stalnih zvezah z demokratskim klubom v Belgradu (demokratski klub je klub liberalnih poslancev, v katerem imajo prvo besedo Slovencem skrajno sovražni srbski liberalni poslanci) in da so od prvega dne začeli zahtevati od nas, da za vsako ceno vstopimo v vlado. Nekatere njihove dobičkanosne operacije (kupčije) so nam razkrile, zakaj jim je potrebno biti v vladi.

Samostojnejši hoteli odreti srbske kmete za 360.000 kron.

»Drugo nelojalnost (nepoštenost) in nenačelnost smo ugotovili, ko so nam ponudili predstavitelji SKS, naj kupi srbski Združni Savez od njih 18 vagonov galice. V ta namen so poslali Združnemu Savezu pismeno ponudbo za 18 vagonov galice po 22 kron, franko Ljubljana. Ker jim je pa Združni Savez odgovoril, da je cena previsoka, so potem znižali ceno na 20 kron. S tem so dali pismen dokaz, da so hoteli od siromašnega in po vojni težko prizadetega srbskega zadrugarstva imeti dobiček naenkrat nič manj kot 360.000 kron. Na mena pa, kot starega zadrugarja so napravili celotnis in izzvali v meni prepričanje, da so to pravi sovražniki kmetijskih institucij (ustanov) in čisto navadni »Profitmacherji« (veržniki) proti katerim se najodločneje bori ravno zadrugarstvo. Taki ljudje spadajo v kankekratsko (kapitalistično) stranko, nikakor pa ne v kmetijsko stranko.

Samostojnejši tudi v Belgradu surovo zmerjajo.

Tako postopanje predstavitev SKS v Belgradu jih je naravno moralo voditi v nadaljne nove grehe in zločine napram kmetijskim interesom. Oni so namreč v interesu lažje uresničitve svojih dobičcarskih načrtov razvili med posameznimi srbijanskimi in bosanskimi člani kluba najgnusnejšo intrigantsko akcijo (politiko). S tem so poskušali doseči pri njih nezaupanje napram izobraženstvu in dvom v dobre namene srbijanske radniške (kmetijske) inteligence. V tem so šli tako daleč, da so posameznim srbskim kmetom-poslancem obljubili, da jih bodo kandidirali za ministre, ako glasujejo za vstop v vlado. Ko pa jim niti te intrige niso pomagale, so predstavitelji SKS z divjim kričanjem napadali posamezne samostojne člane kluba, jih zmerjali in ogovarjali. Tako nedostojno obnašanje je Srbijance žalostno presenečalo, ker Srbijanci niso v svojem političnem življenju vsajeni takih surovosti in divjaških načinov obnašanja. Opazujoč te grešnike v našem zemljoradniškem klubu, se je v naših središčih pogosto pojavljala misel, da imamo opraviti s starimi avstrijskimi predstavitelji nemškutarstva, katerim je vedno bilo geslo: divide et impera (deli in vladaj)

Samostojneži zaščitniki veleposestev, nasprotniki agrarne reforme.

Pri sestavljanju vlade je g. dr. Vošnjak sodeloval od prvega do zadnjega dneva. Soglašal ni samo v treh vprašanjih in sicer: v vprašanju predsedniške vlade, v vprašanju strokovnega parlamenta in v vprašanju agrarne reforme. G. dr. Vošnjak, kakor tudi ostali predstavitelji SKS, so zaščitniki veleposestev. Popolnoma so ravnodušni napram težavam izkoriščanih kmet-skih težakov, dočim so v nasprotnem slu-čaju zelo občutljivi napram interesom veleposestnikov velikih gozdov. Z največjo odločnostjo so se vedno zavzemali za to, da se teh veleposestev ne smemo dotikati.

Dr. Vošnjak in minister Pucelj lažeta.

Vendar imata vkljub temu vsemu gg. dr. Vošnjak in Pucelj toliko predrznega poguma, da izjavljata, da nista sodelovala pri sestavljanju ustave. V tem oziru mi ni treba še posebej povdarjati, da so na razpolago mnoge priče, ki morejo vselej in vsakomur potrditi, da je resnica nasprotno one-mu, kar trdita gg. dr. Vošnjak in Pucelj. Naj navedem kot priče imenoma le gg. Jovana Jovanovića, Dalmatinca Franića in pa Lovričevića, Srbijanca Boskovića itd.

»Sovražniki kmeta«.

»Jaz sem Vam že omenil, da sem že davno imel vtis, da SKS ne spada v zemljoradniški klub; po njeni spekulaciji napram srbskemu združenemu Savezu pa mi je bilo jasno, da so to sovražniki kmeta in sicer istotako kot vsi drugi »Profitmacherji« in verižniki. Njihovo stališče napram vprašanju o agrarni reformi v Bosni, Dalmaciji in v Stari Srbiji še bolj potrjuje v meni prepričanje, da ti ljudje predstavljajo tuje, bodičasto telo v našem kmetem klubu.

»Zapeljivci slovenskih kmetov«.

Ko so odšli na svoj občni zbor, so povabili na ta zbor samo tri člane našega kluba — mene niso niti obvestili — in sicer take člane, o katerih so mislili, da se je predstaviljem SKS posrečilo te člane oku-žiti s sumničjem napram ostalim tovariš-šem. Ko sem pa prečital, da je na tem občnem zboru, katerega se je udeležilo pičlih 200 ljudi, kot tovariš »kmet« govoril neki Kenda, od čegar izkoriščanja tarnajo siromaki v okolici blejskega jezera, tedaj mi je bilo jasno, da so to čisto navadni zapeljivci slovenskih kmetov in da človek ne more njihovega postopanja drugače obeležiti, nego obeležuje postopanje navadnih špekulantov, verižnikov in uzurpatorjev (nasilni-kov).

»Za svoje globoke žepe«.

Jaz mislim, da je to klika, in sicer kli-ka, ki se je vrgla kot panter (divja zver) na tilnik slovenskega kmeta in da je sedaj prva dožnost vseh onih, ki imajo pred očmi res le koristi malega kmetkega posestni-ka, ne pa koristi svoje bolne osebne ambi-cije (častilakomnosti) ali svojih globokih žepov, da slovenske kmete reši iz rok teh ljudi.

Hinavsko obnašanje samostojnežev pri »kancelparagrafu«.

»Predlog o »kancelparagrafu« je izšel na pritisk in izrečno zahtevo poslancev Sa-

mostojne kmetke stranke. V ožjem odbo-ru ustavnega odbora, ko se je pretresal člen o veri, sva bila kot zastopnika našega kluba jaz in g. dr. Vošnjak. Dočim sem jaz lojalno zastopal stališče zemljoradniškega ustavnega načrta in seveda tudi točko o »kancelparagrafu«, ki so jo nam vsilili po-slanci slovenske samostojne stranke, je pa medtem g. dr. Vošnjak stal na strani in se smejal. Jaz sem lojalno postopal tudi kot zagovornik ustavnega načrta, ki je izšel iz zemljoradniškega kluba, dočim je tisti, ki je duševni tvorec »kancelparagrafa«, mol-čal kot nem. V ožjem odboru sem mu to takoj očital in rekel, da je njegovo postopanje neodkrito. Na to je on odgovoril, da mora iz taktičnih razlogov molčati, ker bi drugače klerikalci zapadali njega in njego-ve tovariše.

Tako torej voditelj srbskih kmetov po-slance Avramović, prvi mož Srbije kot de-lavec na kulturnogospodarskem polju kme-tijstva« in »veliki mož v delu za organiza-cijo kmetkega stanu,« kakor ga opisujejo slovenski samostojneži.

Tako uničevalne, pa globoko resnične sodbe o slovenskih samostojnih poslancih in o stranki samostojnežev še ni izrekel noben politik, celo klerikalni ne.

Naši zapeljani kmetje naj sedaj pre-mišljujejo, komu so zaupali vse svoje kmet-sek težnje in zahteve. Še nikdar niso bili liberalni trgovci, oštirji, mesarji, prekupej prijatelji kmetov, ampak vedno in povsod mešetarji za lastne koristi. In ravno ti libe-ralno-protiverski mešetarji tvorijo danes dušno vodstvo samostojne kmetke stranke. In ker ne znajo drugega kot mešetari-ti, so tudi sedaj za nekaj milijonov kron, ki jih bo dala vlada na račun slovenskih kmetov za njihove zavožene gospodarske organizacije, prodali našega kmeta belgraj-skemu svobodomiselnemu suženjstvu.

Prodani od lastnih bratov.

Danes srbski voditelji sami nič več ne skrivajo, da hočejo doseči popolno nad-oblast srbskih liberalnih strank nad Slo-venci in Hrvati. In to stališče si ho-čejo voditelji srbskih strank za vedno za-gotoviti z ustavo, po kateri bo vso ko-mando nad celo državo do zadnje pike imel samo Belgrad in nihče drugi. In to ustavo hočejo izpeljati, in sami pravijo: če ne bo šlo zlepa, bo šlo zgrda.

Pa srbskim voditeljem tega ne more-mo toliko zameriti; oni ne poznajo naših razmer, pač pa vedo le slabo o nas, ker jih liberalci in samostojneži tako poučujejo. Potegujejo se pač zase, in sicer z uspe-hom, ker imajo moč.

Nikdar pa ne moremo odpustiti našim liberalcem in samostojnežem, kateri naj-bolj delajo na to, da se Slovincem in Hr-vatom vzame slednja mrvica samoodločbe. Samostojneži so koristi in zahteve sloven-skega, hrvatskega in srbskega kmeta po judeževu prodali za trideset srebrnikov v podobi ministrskega sedeža in nekaj mili-jonov denarja za njihove zavožene orga-nizacije ter za uvoznice in izvoznice. Tako

po judeževu so prodali našega kmeta, da so se celo srbski kmetje — čeprav Srbi — z gnusom obrnili od teh političnih ve-rižnikov ter jih imenujejo v svojem listu »Selo« — Judeže.

Samostojneži so vstopili v ono vlado in se strinjajo z njo, ki je kupila turške poslance za 12 tisoč milijonov kron na-šega trdo prisluženega kmetkega denarja. Na vsako glavo v državi bo prišlo radi tega 100 K davka, na eno družino s še-stimi člani 600 K in ker vemo, da južni del naše države skoro nobenih davkov ne plačuje, smo prepričani, da bo moral vsak kmet plačati pri tej politični barantiji 1000 kron turškim veleposestnikom, da bodo dobro živeli. In s to politično barantijo je zadovoljna tudi samostojna kmetijska stranka, ki je vstopila v to gnilo, baran-taško vlado.

Slovenski kmetje, to je prvi uspehi samostojne kmetijske stranke za vas. Ob-računajte s samostojnimi volivci!

Nasilje nad Kmetijsko družbo.

Samostojni mešetarji, ki delajo za svo-je »globoke žepe«, kakor trdi g. Avrame-vić, v Belgradu dobre kupčije, bi radi tudi Kmetijsko družbo dobili v svoje roke, da bi jo čisto po liberalno osmukali. Ker pa ne gre ta stvar zlepa in po pravilih, naj gre seveda zgrda. Zakaj pa je državna oblas-tuj, če ne za to, da jo liberalci in samo-stojneži zlorablajo v svojo korist?

Odbor Kmetijske družbe je čisto po pravilih ukazal, naj se izvršijo občni zbori podružnic in naj se izvolijo delegati, nato pa bi se vršil novi občni zbor 28. maja. — Toda tega ravno nečejo samostojneži. Za-to so poklicali na pomoč svoje varuhe iz liberalne stranke. Kljub temu, da se po ne-benem zakonu vlada ne sme vtikati v delo-vanje privatnih društev — in to je Kme-tijska družba — dokler ne rušijo državnega reda in miru, je predsednik deželne vlade dr. Baltić razpusil odbor Kmetijske druž-be, postavil komisarja dr. Spillerja ter raz-pisal občni zbor za dan 28. aprila s starimi delegati, ki niti pravice več nimajo voliti.

Na ta način bi dr. Baltić vsem druš-tvom lahko postavil liberalnega komisarja, ki bi delal z društvom, kar bi hotel. Na-silje, ki ga mu ni para.

Zato Ljudska stranka tega nasilja ne bo nikdar priznala ter si pridržuje vsa sredstva, da se to nasilje v korenini od-pravi.

Vlada je bila celo tako brez sramu, da je imenovala v svet kmetijske družbe tudi dosedanega predsednika Jakoba Ja-na. Na to izzivanje je poslal g. Jakob Jan predsedstvu deželne vlade to-le pismo:

Z ozirom na moje imenovanje v so-vet Kmetijske družbe za Slovenijo sem prisiljen podati sledečo izjavo: Kot pre-dsednik Kmet. družbe za Slovenijo sem stro-go pazil na samoupravne pravice društva. Gledal sem na to, da se je vse poslovanje vršilo po društvenih pravilih, ki so za družbo edino merodajna. Ko je nastal v okviru družbe oster spor radi občnega

zboru in je prišlo na površje vprašanje, ali imajo pravico družbo zastopati na občnem zboru 1920 izvoljeni delegati, ali pa je njihova pravomočnost v smislu društvenih pravil že potekla in se imajo radi tega voliti novi delegati, sem sklical v društvenih pravilih predvideno razsodišče, ki ima v smislu pravil (§ 35) razsojati spore, nastajajoče iz društvenega razmerja. To razsodišče je edino merodajno, da končno veljavno razsodi nastale spore. Razsodišče je razsodilo, da družba po svojih pravilih nima sedaj nobenih delegatov in je določilo, da se morajo za prihodnji občni zbor voliti novi delegati. Ta sklep je bil zame merodajen in bi moral biti merodajen tudi za vlado, če bi spoštovala samoupravne pravice družbe. Tega pravilnega mnenja je bil prejšnji predsednik deželne vlade, ki se je brez ozira na stranke postavil na stališče pravil Kmetijske družbe in izjavil: »Po mnenju deželne vlade je pot za poravnavo navedenega spora v pravilih začrtana in ne more deželna vlada s kakšnim ukrepom prejudicirati temu v okviru društvene avtonomije predvidenemu načinu rešitve.« — Na podlagi sklepa razsodišča sem ukazal volitev novih delegatov in naznanil, da se občni zbor vrši koncem maja. S tem odpade očitak, da bi se občni zbor Kmetijske družbe kakorkoli zavlačeval. Če je deželna vlada kljub temu razpustila glavni odbor Kmetijske družbe, je posegla s tem v statutarne pravice samoupravnega društva in je na mesto pravil Kmetijske družbe postavila državno silo. Uverjen sem, da se bodo vsled tega le še bolj razpalile strankarske strasti, kar bi po mojem mnenju vlada morala z vsemi silami preprečevati, zlasti, ker gre tu za stanovsko-strokovno društvo. Ker s svojo osebo ne morem kriti vladnega postopanja napram Kmetijski družbi, izjavljam, da se odpovedujem mestu v sosvetu Kmetijske družbe. — Podhom, 26. marca 1921. — Z odličnim spoštovanjem Jakob Jan.

Vsem Kmetiskim zvezam! Vsem zadrugarjem!

V ponedeljek, dne 4. aprila se bo vršil v Ljubljani na verandi hotela »Union« celodnevno posvetovanje delegatov Kmetiskih zvez in zadrugarjev o važnih gospodarskih in organizatoričnih vprašanjih. Načelstvo Jugoslov. Kmetiske zveze je sklenilo, da se morajo tega posvetovanja udeležiti vse Okrajne Kmetiske zveze po svojih delegatih. Posvetovanje se bo pričelo ob 10. uri dopoldne in bo trajalo cel dan. Pozivljamo vse Kmetisk zveze in zadržane delavce, da se tega sestanka zanesljivo udeležijo. Vsak udeleženec naj prinese potrdilo svoje organizacije, da jo na sestanku zastopa.

Na shodu bodo poročali poslanci in tudi drugi referenti.

Za načelstvo Jugoslov. Kmetiske zveze:

Janez Brodar, l. r. narodni poslanec.

Občinske volitve.

Da ne bodo pri sedanjih občinskih volitvah prišle kmetijske občine v roke nasprotnikov, priporočamo vsem da se takoj, ko dobijo te vrstice v roke, lotijo dela s posebno pridnostjo. Najnujnejše je sedaj to-le:

Do 20. maja volitve končane.

Deželna vlada je naročila okrajnim glavarstvom, da morajo biti občinske volitve izvedene najpozneje do 20. maja 1921. Radi tega vsa okrajna glavarstva hitijo z volilnimi pripravi.

Vse reklamacije izključene.

Volilni imeniki ostanejo v veljavi tisti, ki so veljali za volitve dne 28. novembra 1920. Sedaj se ne da več noben volilec na novo vpisati v imenik in tudi ne izbrisati. Volilci, ki so se po 28. novembru presefili, volijo samo v tisti občini, kjer so bili vpisani 28. novembra 1920.

Kdo ne sme kandidirati?

Kdor je obsojen radi hudodelstva (a ne politično hudodelstvo), radi tatvine, poneverbe, goljufije, oduševanja, beračenja, vlačugarstva, dokler ne minejo tri leta po prestani ali zastarani kazni, radi pregreška zoper kazenskoppravne določbe v varstvo volilne svobode za dobo 6 let po prestani kazni, take osebe, če so tudi vpisane v volilni imenik, se ne smejo vpisati na kandidatno listo. Nadalje taki, ki prestajajo sodne kazni, v prisilni delavnici ali so pod policijskim nadzorstvom, taki, ki so v konkurzu ali pod kuratelo. Voljeni ne more biti tak, ki še ni izpolnil 24 let, ki ni vpisan v imenik, ali ki stanuje v drugi občini. Ozirajte se na to pri sestavi kandidatnih list. Če imajo nasprotniki osebe s takimi lastnostmi na svoji kandidatni listi, opozorite takoj okrajno glavarstvo nato. Opozorjamo pa pri tej priliki, da se ne bo napačno razumevala naša tožadna okrožnica, v kateri smo pisali, da ne morejo kandidirati tudi tisti, ki so brez zakonitega razloga odložili mandat v občinskem odboru. Ta določba velja samo za naprej, za sedanje občinske volitve pa ne! Torej sedaj lahko kandidirajo tudi tisti, ki so iz kakršnega koli vzroka odložili mesto v občinskem odboru.

Kandidatne liste takoj sestavite!

Čas za vlaganje kandidatnih list je zelo kratek, traja samo pet dni. Sestavite torej takoj pravilno kandidatne liste. V malih in srednjih občinah hitite, da Vas nasprotniki ne prehitijo in poberejo kandidate oziroma podpise. Skličite takoj zaupnike in volilce. Zberite kandidate, vprašajte jih, če sprejmejo kandidaturu in jih takoj vpišite na kandidatno listo, tako, kakor smo opisali. Odborniki morajo biti posebej in namestniki posebej. Ne pozabite zapisati pred vsako ime tekočo številko. Vsak kandidat se mora lastnoročno podpisati na kandidatno listo ali podkrižati.

Tiskovine za kandidatne liste.

Kandidatne liste je dala tiskati vlada nove. Dobite jih za plačilo pri občinskem uradu ali pa pri okraj. glavarstvu. To so uradne kandidatne liste, ki so edino veljavne. Napravite tri izvode takih list. Na prvi izvod se morajo čitljivo podpisati vsi kandidati, na druga dva izvoda ni treba podpisov.

Razpis volitev.

Tri dni bodo imeniki razgrnjeni v vlogled. V tej dobi si bo vsak lahko prepisal v občinskem uradu imenike. Kandidatne liste morate povsod vložiti naravnost pri okraj. glavarstvu in nikjer ne pri občini. Stranka, ki prva prinese pravilno kandidatno listo na okrajno glavarstvo, bo imela prvo volilno skrinjico na volišču. — Želimo, da pošljete en prepis kandidatne liste Tajništvu Kmetiske zveze v Ljubljani, da vidimo ali je prav ali ne.

Kedaj bodo volitve.

Dan in prostor volitev določi okrajno glavarstvo. Volitve se vršijo povsod od 8. ure zjutraj do 5. ure zvečer.

Volilne komisije.

Kjer imajo namesto župana gerenta, bo vlada imenovala vlad. komisarja za vodstvo volitev in enega volilca v komisijo. Predstavniki strank, ki čuvajo volilno skrinjico stranke, so tudi pravi člani komisije.

800 volilcev za eno volišče.

Občine, ki imajo do 800 volilcev (ne prebivalcev), imajo eno volišče. Če jih je več kot 800, dvoje ali več volišč. Kolikor je volišč, tolikokrat je treba predložiti okrajnemu glavarstvu še po dvakrat toliko prepisov liste, kolikor je v dotični občini volišč. Za vsako volišče morajo biti drugi predstavniki in sicer taki, ki imajo volilno pravico na dotičnem volišču.

Naše vodilne somišljenike in zaupnike prosimo, da prav nič ne odlašajo, ampak storijo vse kar se da. — Če vam še kaka točka ni jasna, pišite ekspresno na naslov:

»Tajništvo Kmetiske zveze« v Ljubljani, »Jugoslovanska tiskarna«.

Kako so proslavljali.

Grof Storza in vsi drugi laški diplomati in državniki pa tudi naši so povdarjali, da je s rapalsko pogodbo ustvarjena trajna podlaga za sporazum med Jugoslovani in Italijani. Kako pa so bile lepo doneče besede lažnive, dokazuje način, kakor so prirejali Italijani aneksijske proslave. V tem oziru je gotovo prisoditi koprskim Italijanom prvenstvo, ker take surovosti gotovo niti najbolj zagrizeni renegati ne premorejo.

Poročilo iz Kopra slovi: V mestnem gledališču je bila velika proslava priklopitve Primorja Italiji. Med drugim se je uprizorila tudi alegorična slika, ki je redstavljala prihod Italijanov v zasedeno ozemlje. Nastopi italijanski polkovnik v vsem blesku vojaškega lišpa. Poleg njega pa še bogat in ošaben gospod v fraku in cilindru, ter ubožec razcapan, grbast, kruljev, bos in poln uši. Prvi je predstavljal Nemca, drugi pa seveda Slovena—Čiča. V mogočnih besedah naznanja polkovnik, da zavzema v imenu Italije te pokrajine in da morajo vsi Neitalijani oditi odtod. Nemec se ošabno namrdne, odkrije ter oholo obrne hrbet rekoč: »Ich habe die Ehre«.

Ubogi berač pa, ki predstavlja Slovenca, se v zadregi praska za uhom, toda ostane na mestu. Polkovnik mu nato ponovi povelje, da mora oditi, v še ostrejši obliki, ker tu da smejo ostati le Italijani. Berač, ki potuhnjeno gle-

da v tla, se neprestano praska za srajco in se zmaže počasi v kot kjer zajecja: »Počakaj vendar, da se pogovorimo!« »Tu ni nobenega čakanja« zareži polkovnik nad njim. Poberi se! — Berač pa odvrne: »Toda jaz bi hotel ostati, kaj pa če zakličem »Evviva l'Italia!« — »V tem slučaju pa bomo potrpehli«, pravi nato polkovnik. »Lahko ostaneš in nam boš ovce pasel!«

Grbec zavihiti klobuk ter zakliče s hinavskim pogledom in jeclajočim glasom: »Evviva l'Italia!« Vsa dvorana je divjala nato v navdušenju in se norčevala iz ubogega seljaka.

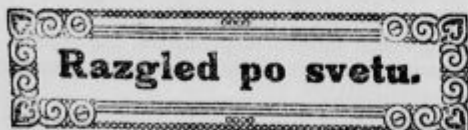
S tem je italijanska grdobija dosegla višek. Prepričani pa smo, da se bo to še brdko maščevalo.

Tako so torej praznovali v Kopru aneksijo! Slovenski kmetje, slovenske žene, ali je še v Vaših žilah kri očetov, ali je v Vas še ponos poštenja, da sme Italijan tako žaliti Vas! Naj se vzdigne Vaša pest, da udari tistega, ki je še vedno bežal pred Vami in ki Vas sramoti tako, kakor še nikdar. Sebe zaničujete, če potrpate tako sramotenje.

Iz Kmetjskih Zvez.

JANČE.

V nedeljo dne 13. marca smo imeli predavanje o kulturnem boju. Predavanje je privedilo KZ iz Trebeljevega. Načelnik Gale nam je obširno in temeljito pojasnil način tega boja, ki ga hočejo vzporediti nasprotniki krščanstva. Sedaj nam je jasno, kam pride ljudstvo, ako se pusti premoči ob volitvah ljudem, ki razdirajo edinstvo v kmetjskih vrstah. Mi smo sklenili, da se bomo ravnali po predavateljevih naukih, ohranili bomo zvestobo SLS ter organizirani v KZ stali v boju z nasprotniki našega krščanskega prepričanja. Mi ne bomo nikdar priznali sokolske vzgoje za vzgojo svojih otrok, mi ne priznamo nikdar odredb, ki žalijo naša verska čustva. Naj sklenejo postaviti proti veri, mi ostanemo stari načelom zvesti. Pri nas se izvirale ne bodo, magari če pride sam Zerjav ali celo Pribečević s troje tanderjev nas krotit. — Trda je naša pest, močna naša zavest, zato ne bo se dobro počutil tisti, ki pride med nas učit zmoti in nas sramoti. — Na predlog načelnika smo si izbrali odbor za podružnico KZ za našo župnijo, take napravijo tudi na Preizganem in v Štangi, imeli bomo odsej tri župnijske podružnice KZ združene v občinsko KZ. — Načelnik nam je pojasnil, da je treba tudi v KZ najhitreje avtonomije kakor hitro so na razpolago ljudje, ki imajo srce za delovanje v KZ.

Razgled po svetu.

RUSIJA.

Doljševikom se je zopet posrečilo streti no izmed pustolovščin, ki jih uganja francosko-angliški kapital nad Rusijo. Kronštatska revolucija, ki so jo naveli in ščuvali Francozi, je bila s silo zatirana. Zopet so tuji ljudje za francoske kapitaliste prelivali kri.

Kaj Rusija na pomlad misli, se ne ve. Vtis pa imamo, da se zopet Evropa pripravlja na vojni ples. Tudi Jugoslavijo tlačijo vmes in se vsepovsod šepeta o mobilizaciji. Menda tudi naše polke mislijo francoski močotci pošiljati proti Rusom. Vesnič — zagriženi sovražnik Slovencev in ki nam je požrl Koroško in Notranjsko — je tudi za take kupčije zmožen. Vlada si je pa lahko na issem, da bo ljudstvo take kupčije odločno razbilo.

NEMCIJA.

Komunisti zopet dvigajo svoje glave. V srednji Nemčiji so napovedali stavke, v Eis-lebnu so se celo razvili poulični boji med njimi.

mi in policijo. V bojih je ostalo veliko mrtvih in ranjenih.

ANGLEŠKA.

Angleško nasilje nad Irco se nadaljuje. Angleške čete lovijo vstaško armado in kar-koli dobe, postrele. Od 1. jan. dalje je bilo ujetih 15 brigadnih komandirjev, 36 generalštabnih častnikov, 49 bataljonskih poveljnikov, 99 štabnih oficirjev, 804 navadnih častnikov in 982 podčastnikov. Toda vstaška vojska se ne vda, pač pa je izdala proglas, da se bo borila do konca. In Angleži se govore, da hočejo dati pravice drugim narodom: najprej naj svojim narodom dovolijo to, kar jim gre.

Sirom domovine.

NA ROVIH

se je vršil protestni shod zoper Pribečevićeve proticerkvene in naši katoliški mladini sovražne namere in odredbe na svetno nedeljo in je bil polnoštevilno obiskan. Z ogorenjem so navzoči kmetje ugovarjali tudi zoper ukinitje ženske volivne pravice zoper krivično odmero dohodnine, zoper prisiljeni poletni čas, zoper preganjanje naših mladeničev po Macedoniji in Albaniji, zoper kršitev naše svobode, ki nam je zajamčena samo z avtonomijo.

BRUSNICE.

Dne 19. marca, na sv. Jožefa dan, po prvi maši je priredila SLS svoj shod tudi v naših skoraj nepoznatih Brusnicah. Poročal je gosp. poslanec Stanonik ob prav obilni udeležbi župljanov o važnih vprašanih politike in gospodarstva v naši državi. Z izvajanjem g. poslanca smo bili vsi zadovoljni in shod se je v poldruhi uri končal brez tat in valjanja po blatu. Se pač razlikujemo od »novomeških« samostojnežev, čeprav nas ima Novo mesto in njegova okolica za največje suroveže in pretepače.

BRUSNICE.

Širšemu svetu morda še ni znano, da imamo tudi v Brusnicah premočevnik. Premog sicer ni najboljši vrste, a vendar še dosti dober. Kakor nas veseli, da podjetje obratuje že skoraj leto dni in ljudje lahko kaj zaslužijo, vendar nas navdaja bojazan, da bodo zlasti tuji rudarji v verskem in moralnem oziru slabo vplivali na domače ljudstvo. Dokaz za tak strah je to, da ravnajo rudarji (knapije) ne morejo pustiti križev pri miru. V neki hiši na Gumbregu so ga razbili in sežgali. Drugega obcesti v Malih Brusnicah so pa razlomili in razmetali po cesti in vrtovih. Seveda se je vse to vršilo med bogokletjem in preklinjanjem. Suroveži! Domače ljudstvo se zgraža nad njimi in jih obsoja.

IZ DOBRNICA.

Na sv. Jožefa dan popoldne se je pokazal našim volicem, možem in fantom, naš poslanec g. Skuli. Pri nabito polni dvorani je poročal o gibanju poslancev v Belgradu. Vse ga je pazno in nemoteno poslušalo. Vsi navzoči so odločno protestirali zoper sokolsko vzgojo v šoli, in druge veri sovražne vladne namere in zoper poštubni centralizem. Spoznali smo tudi dodobra »samostojne«. Torej nobene besede nimajo za deželno svobodo, nobene za verske zadeve naše. In ti obetajo celo v občini zagospodariti. Kmetje! Pri volitvah meho v roke!

POPOTNIK IZ KRŠKE DOLINE.

Post je hvala Bogu minil, zato hajd malo po svetu pogledat, če imajo ljudje kaj pihov zame! Prav počasi jo krevsam proti Krki. Komaj, ko ves blaten pritočilec do prvih hiš na Krki, že slišim dve ženski, ki sta stali vsaka na svojem pragu in sta kar žez cesto vpili in se pogovarjali: »Oh ti, ali si že slišala, saj pravim, ta Samec, ravnokar usajen krompir na šolskem vrtu je kar sam z lopato kopal iz zemlje kakor blavec in ga jezen metel po gredicah okoli. Pomisli! učitelj učiteljica! Da ga le sram ni! Veš kaj, nisem kirikalka, pa sem se tudi jaz kakor vse podpisala, da Samca

ne maramo na Krko nazaj, saj slabega učitelja ne mara, o nikjer! O, pa Samca ni bilo nič sram, je vseeno prišel nazaj! Kateri moramo za šolo plačevati, tisti zdaj tako nimamo nič govoriti pri šoli!« — »Čakaj no, naj še jaz nekaj povem!« se je oglasila s praga na drugi strani ceste. »Ali si že slišala: Rebolov, Udob-čev in drugi Samčevi fantje pravijo, da bodo izpod farovškega poda oder za igre kar vzeli, ne bodo nobenega vprašali! Veš kaj, tudi jaz sem na župnika jezna, ker nisem v našem dobila njive, ali vendar pravim, da to niso olikani fantje, ki sami pravijo, da bodo šli krast, Saj če mislijo, da je oder njihov, ga ni treba po sili jemati. Kaj se ti zdi pri liberalnih igrah najlepše? To, kar gostilničarju kaj nese: pijača, muzika in ples! Saj se že spomniš na Rebolov bal pustno nedeljo! Oh, ko bi raniki Zorc vse to vedel, zadaj za cerkvijo bi se v grobu na ves glas zjokal, tako da bi ga dol na Gmajno slišal Rebolov ata!« — Zdej imam pa teh ženskih čenč že zadosti, si mislim in skočim hitro na svoj »kolesček« in zaropotam z njim po lesenem mostu na Gmajno. »Poki! in cvek mi predre kavčukovo cev na biciklu. Ni mi kazalo drugače kot da kolo obrnem in jo mahnem peš proti domu. Pogledati sem mislil še na Muljavo, kod je hodil Jurčičev »Deseti brat«, ker sem mu tudi jaz močno podoben: kar bolan sem, če ne kolovratim po svetu okoli. Pa k sreči priropota mimo žužemberška pošta, brž vržem postilunu na voz potno torbo, potne novice, privežem kolo na voz in se skobacam na kozla. »Do žužemberka sem že dober!« si mislim, »in od žužemberka naprej bom pa že kako prihcal do doma!«

MEKINJE.

Na Veliko soboto je umrla Marija Kart p. d. Delavčeva, po kateri bo žaloval maršak revež. Imela je vedno »odprto srce in odprte roke za trpečnega brata«, njena dobra dela je Bog kar očividno blagoslovljal. Ne moremo si drugače misliti kot da je pri tolikem svojem usmiljenju usmiljenje tudi pri Bogu dosegla. — Na splošno željo društvo na belo nedeljo popoldne ponovi veseloiigro »Babilon«. Med odmori udarja o tamburaši.

ŠMARJETA.

Naša župnija šteje po zadnjem štetju 2225 prebivalcev. — Od 27. februarja do 7. marca t. l. so g. Lazaristi vodili sv. misijon, katerega smo se v veliko vmeno udeleževali; seveda, brez izjeme tudi tu ni šlo, a seštetih jih lahko na prste. — V nedeljo 20. t. m. smo imeli javen shod, pri katerem nam je poslanec Stanonik pojasnil položaj v Belgradu in na-porno delovanje poslancev SLS. Z zanimanjem in zadovoljstvom smo sledili izvajanjem g. poslanca. Poslanci, katere smo izvolili, imajo res smisel za nas kmete, ne pa tako »samostojne«, ki so čisto navadni zapeljivci slov. kmetov in ki gledajo samo na lastni dobiček. Izročile so se g. poslancu razne zahteve in protesti, katere naj izroči na pristojno mesto v Belgradu in sicer: smo odločno zoper »sokolsko« šolo, naši otroci se bodo tudi zanaprej odgajali v strogo pravem krščanskem duhu, naša katoliška cerkev naj v državi uživa prostost kot druge cerkve; protestiramo zoper krivično odmero oseb. dohodnine, davki naj ne rastejo, naj se zmanjša število uradništva, zahtevamo žensko volilno pravico, agrarna reforma naj se čimprej in pravično reši, z našimi vojniki naj se postopa kot z brati! Naši odločni poslanci naj delajo za samoupravo dežele, kajti edino v tej je rešitev in dana možnost napredku. — Želimo, da bi g. poslanec večkrat prišel v našo dolino! Mi pa poživimo »Kmetjsko zvezo«, ki je združitev kmetov na kršč. načelih. — V splošnem pa vlada sedaj pri nas mir. Marsikateri zapeljen je spoznal zmoto. Najbolj begajo »samostojni« ljudstvo z graščino v Klevežu in s farovškim svetom, češ, če bo z njimi, pa bodo »dali«. V začetku februarja so glavni agitatorji povabili ljudi pred Klevež in so kar na lastno roko nekaterim v najem vzeti svet vzeli in ga svojim pristašam »dali«. Kajpada da ta delitev ni obveljala! Načelnik agrarne reforme je z odborom dobil iz Ljubljane »nos«, da nčmu ni podeljena ta pravica. Zdej obljubujejo listje in drva, pa samo radi tega, ker se bližajo občinske volitve

in bočejo z obljubami pridobiti si ljudi. Kot niso imeli pravice prejšnjim najemnikom vzeti travnikov in njiv, istotako nimajo ti »kmetijski dobrotniki« pravice deliti listja in drvi. Načelnik agr. reforme ima le dolžnost vsakega, ki se prikladi, zapisati, odbor ima pa pravico predlagati, česar kdo potrebuje. Kadar bo prišlo do delitve, takrat bo odločevala pravica, potreba, ne pa strankarstvo! Nikar in nikdar ne izbirajmo voditeljev in ne poslušajmo ljudi, ki sami svojega poštenja ne varujejo in svojih krščanskih dolžnosti ne izpolnjujejo! Samostojni obljublajo kmetu nebesa, vse, v resnici pa drže s samo gospodo, z liberalci, spadajo v bankokratsko stranko, ničesar pa ne v kmetijsko. Saj smo brali, da jih je sam načelnik zemljoradniškega kluba v Beogradu imenoval za sovražnike kmeta. Gre jim samo za lastni žep in za lastni dobrobit. Če bi jim res kaj bilo za kmeta, bi glasovali za samopravo naše dežele, trobiijo pa z liberalci in drugimi protikmetjskimi strankami za najstrožji centralizem.

Tedenske novice.

Politične.

p Trnjeva pot socialističnega kapitalista. Voditelj soc. stranke A. Kristan je imel oskrbnštvo Friderikovih posestev že skoro v žepu. Prvo leto bi prislužil 15 milj. Ker je pa ta kupcija prišla prezgodaj v javnost, se vlada nekoliko sramuje stvar kar tako naravnost izvršiti. Toda mi smo prepričani, da bo Kristan že znal — kakor vedno, kadar je šlo za njegov žep — dobiti pot do Friderikovih posestev.

p Ponarejeni podpis. Ker so jo samostojneži s svojo izvozničarsko kupčijo tako zavozili da celo srbski kmetje nanje z zaničevanjem gledajo, skušajo samostojneži to polomijo tako popraviti, da so priobčili v Kmetijskem listu neko zahvalo srbskih in hrvatskih kmetov za prijazen sprejem in gostoljubnosti v Sloveniji. Dognalo pa se je, da so samostojneži srbskega poslanca Čedo Stankovića kar sami podpisali.

p Novi davki? Kako sedanja vlada gospodarji, je razvidno iz tega, da znaša primanjkljaj za letošnje proračunsko leto 4000 milijonov kron. Saj pri takem gospodarstvu drugače biti ne more. Da bodo muslimanski poslanci glasovali za centralizem, to treba šteti na stotine milijonov kron iz žepov kmetjskih davkoplačevalcev, tudi samostojneži bodo odnesli na ta račun nekaj milijonov kron — vsaj poslanec Avramović je teh misli —, na drugi strani pa vlada pusti velekapitalistom, da greb carine izvažajo svoje izdelke in pri tem zaslužijo na milijone, katere bi vlada sama spravila v svojo kaso. Liberalna vlada tudi zelo pridno ustvarja razna državna korita za svoje pristaše (n. pr. drugo nepotrebno ravnateljsko mesto na ljubljanskem učiteljskem, drugo nepotrebno učiteljsko v Mariboru itd.)

Domače novice.

d Sokolski duh. Socialistični »Napreč« poroča, da so na veliko soboto mladi svobodomiselniki pobje izžvižgavali procesijo pred frančiškansko cerkvijo.

d Sokolski duh. Nedrvisen dnevnik v Clevelandu »Enakopravnost« priporoča v št. 22 z dne 27. jan. t. l. pod naslovom: Oživitev Sokolstva, naj se Slovenci v Clevelandu zopet opri-

mejo sokolsko misli, ki je med njimi že čisto zaspala. »Plemenita sokolska ideja, katere namen je vzgajati narode telesno in нравstveno, je narodu še potrebna, da ga napravi sposobnim za boj proti temnim silam, ki hrepene po povratku srednjeveških časov, ki so tudi med nami v Clevelandu, da se v tem pogledu nekaj ukrene, kajli drugače bomo nekega dne spoznali, da, medtem ko smo mi spali, so bili na delu drugi, ki so spravili žito pod streho, nam pa je ostalo samo še strnišče.« — Ista števila pa prinaša tudi inserat, ki razodeva, da je sokolska misel v Clevelandu že zelo živa. Osokolile so se namreč že Sokolice. Ukrenile so še pred tem pozivom »nekaj v tem pogledu, da napravijo narod sposobnim za boj proti temnim silam in da pomagajo oživiti plemenito sokolstvo za telesno in нравstveno vzgojo naroda. Inserat pripoveduje: Dne 29. jan. priredijo Slovenske Sokolice št. 62 S. D. P. Z. svoj plesni venček v Sl. N. Domu točno ob 7. uri zvečer. Vabljeni so vsi znanci in prijatelji na to domačo zabavo, ki bo prekašala vse druge prireditve. Na sporedni točki so: ljubavni listki na posameznika, vedeževalka, ki bo odkrivala vsako tajnost zaljubljenih. Zaročenci, ki bi si radi znižali stroške, naj se požurijo 29. jan. priti v Sl. N. Dom. Kdorkoli je v kaki zadregi, bodisi da ima krč v želodcu, tega se bo pozdravilo kar z domačimi renijami. Medvedova kuharica pa pravi . . . itd. Suhadolnikov France pa pravi, da bo tako godel, da bodo šli vsi brez podplatov domov. No ja, to bo pa res fajn! Vsi v soboto na plesni venček v Sl. N. Dom. Vstopnina prosta. Vabijo slovenske Sokolice.« Kakor se vidi, sokolski duh povsod enako diši.

d Sokolski duh. Odpadel je od katoške vere sin svobodomiselnega nadučitelja Lovšina na Vinici, Evgen Lovšin, uradnik pri Jadranski banki in sotrudnik »Jutra«. Ostane brez vere.

— Naseljevanje v Ameriki prepovedano. Amerikanski kongres je sprejel zakon, s katerim se omejuje prihod naseljencev v Zedinjene države. Od 1. avgusta 1921 je za dobo 15 mesecev dovoljen prihod samo 3% celokupnega števila vseh naseljencev, ki se nahajajo v Ameriki.

d Sorodniki Amerikancev. Združene države bodo izplačale dedičem raznih slovenskih Amerikancev dosmrtnine oz. zavarovalnine, ki so bile dosedaj zaplenjene. Bivališča in natančnejša imena mnogo teh dedičev pa niso znana, zato naj se zglase do 16. aprila v gospodarski pisarni dr. Ivana Černe, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6, II. nadstropje. Ker je teh imen zelo veliko, jih ne moremo navesti, pač pa jih dobi vsakdo v 69. številki »Slovenca« z dne 26. marca t. l. V »Slovencu« so tudi navedene natančne vsote, koliko dobi vsak tak dedič. Vsote so precejšnje. Imena so tudi na razpolago v uredništvu »Domoljuba«.

d Za vojake. Za fante, ki so služili v Jugoslaviji v l. 1919, se dobi za one, ki spadajo v dravsko divizijo, to so naši kraji, ugodnost, da se mu oni čas vstaje sedaj v službeno dobo. Na tozaedno posredovanje poslanca Škulja je odgovorilo pukovsko poveljstvo, da naj svojci vojaka vložijo prošnjo na Ljubljansko pukovsko okružno komando, kolkovano z 2 dinarjema, da se vojaku ona doba vstaje v službeni čas. Seveda treba potrdila, da je fant resnično od-

služil. Prošnjo je treba poslati na zgorajšnji naslov, četudi vojak služi morda v Maccedoniji ali Bosni. Za katere poveljstvo ve, da so služili, se je potrebno že ukrenilo, za nekatere pa se je morda zapisnik kam zamešal in za nje je treba prošnje, ki naj jo vložijo starši vojaka ali kdo drugi, vojak sam ne.

d Odpust lesnih delavcev. Naša lesna trgovina zastaja, ker lesne tvrdke ne dobe potrebnih vagonov na razpolago. (Pravi o, da jih železnice pridržujejo radi predstoječe mobilizacije). Lesni trgovci so začeli radi tega odpuščati lesne delavce. Menda jih nameravajo odpustiti do 7000. Nekaj groznega je politika liberalno-samostojne vlade.

— Izdaja potnih listov. Ministrstvo za notranje stvari je z razpisom z dne 8. marca 1921 št. SL 1333 odredilo: »Potni listi za inozemstvo se smejo izdati samo osebam, ki se izkažeje s potrdilom pristojne davčne oblasti, da so vse državne terjatve popolnoma izplačale. Oblika tega potrdila, oz. način, kako naj stranke dokažejo, da so državne terjatve poplačale, se bo pozneje detajlno predpisala. Do tedaj je prepuščeno oblastem, ki izdajajo potne liste, da po prostem prevdaru presoajo dokazna sredstva, katera naj stranka v svrhu dokaza poplačanja davčnih terjatev doprinese.

— Umrl je v Vinarjih pri Škofji Loki posestnik Janez Grohar. Pokojnik je bil skrben gospodar, mestni občinski odbornik in zaveden pristaš SLS. Pokoj njegovi duši!

d Koprivnica. Dne 16. sušca smo sprejeli k zadnjemu počitku M. Bračuna, cerkvenega ključarja, brata pok. č. g. Fr. Bračun in očeta dveh redovnic. Vsej rodbini iskreno sožalje, blagumu pokojnemu možu večni mir. — Župljani.

d Ribno pri Bledu. Velikonočno nedeljo je na Selu umrla Neža Soklič, žena uglednega posestnika, načelnika krajne kmetjske in podnačelnika okrajne Kmetjske zveze. Zapušča šest nedoraslih otrok. Blaga žena naj uživa nebeško plačilo, saj je bila prevedena in za smrt dobro pripravljena! Ostale naj tolaži Bog!

d Umrl je v Stari cerkvi pri Kočevju bogoslovec četrtega leta Frančišek Krauland. Letos bi bil posvečen v mašnika, pa je božja previdnost drugače odločila. N. v m. p.

d Uspešna zdravila! Zadnje čase so liberalni učitelji in učiteljice vedno nastopali razne »bolezenske« dopuste, tako da bi bilo kmalu več namestnikov kot pravih učiteljev. Ta vedno bolj se razširjajoča bolezen je tudi že liberalnim šolnikom pri višjem šolskem svetu sumljiva. In zato jo nameravajo — kakor čujemo — na ta-le uspešen način zdraviti: Vsaka zbolela učiteljska moč se mora oglasiti pri treh zdravnikih, in vsakemu mora plačati 100 kron. Vsak nadaljnji mesec »bolezenskega« dopusta se morajo zopet obiskati trije zdravniki in plačati po 300 kron. Tako imajo vpeljano v Srbiji, kjer je vsled tega baje vedno vse zdravo. Seveda se bo pogosto pripetilo, da bodo tako vsled brezvestnosti nekaterih mnogi nedolžni in resnično bolni trpeli škodo.

d Liberalno nasilje. Ribnikar je ukazal sestaviti za Dol pri Ljubljani stanovanjsko komisijo samo zato, da je mogla ta komisija postaviti na cesto slov. kat. izobr. dru-

štvo, ki v župniji vzorno deluje. Svoj čas pa je dr. Žerjav kot predsednik dež. vlade ukazal iz stanovanja vreči neko družino samo zato, da je dobil prostora svobodomiselnosti, brezverske knjižnice.

d Velik požar v Knežji vasi. V ponedeljek, 21. t. m. je nastal v Knežji vasi, občina Dobrnič pri Trebnjem na Dolenjskem, ob tridesetih na devet dopoldne grozen požar. Vas šteje 14 števil, skoro samih trdnih kmetijskih gospodarjev, in je bila v poldrugi uri le še kup kamenja in pepela. Zgorela je tudi cerkev in mežnarija. Ostala je le še ena koča in ena polzgorela zidana hiša. Vse drugo: gospodarska poslopja, kašče, kozolci, je uničeno. Vse je bilo izsušeno vsled dolge suše, hiše krite s slamo, vlek je silen veter, vode pa v celi vasi le tri sode. Po vodo so hodili na Temenico, skoro uro daleč. Zato tudi požarna bramba iz Trebnjega ni mogla ničesar storiti. Ljudje so rešili le sebe, nekaj živine in nekaj pohištva tuintam. Ogenj je nastal v dimniku in padel na slamnato streho. Škode je, površno cenjeno, poldrug milijon kron. Zavarovani so bili za male predvojnne vsote, ki so danes le kapljica v morje. Pomoč je nujno potrebna.

d Poziv. Dne 21. marca 1921 je požar vpepelil Knežjo vas, občina Dobrnič, politični okr. Novomesto. Zgorelo je 14 hiš, vsa gospodarska poslopja, gospodarske potrebščine, živež, perilo, živina itd. Brez strehe in brez premoženja se nahaja 81 ljudi. Po nesreči prizadeti prebivalci Knežje vasi so torej v skrajni bedi, po svoji lastni moči si ne morejo pomagati, treba jim pomoči od drugod. Da se jim olajša beda razpisujem s tem nabiranje milih darov v cellem območju deželne vlade za Slovenijo. Darovi se sprejemajo v Ljubljani pri poverjenstvu za notranje zadeve (ravnateljstvo pomožnih uradov) in pri mestnem magistratu, drugod pri vseh okrajnih glavarstvih in pri oblastvih, katere bodo ta določila, nadalje pri mestnih magistratih v Celju, Mariboru in Ptuju. — Deželna vlada za Slovenijo — poverjenstvo za notranje zadeve.

d Velik požar. Dne 25. t. m. ponoči je izbruhnil v tovarni za vžgalice v Rušah požar. Pogorela je cela tovarna in velike zaloge. Rešiti se ni dalo nič. Tovarna je sicer zavarovana, toda škoda znaša kljub temu še okroglo dva milijona kron. Vzrok požara še ni pojasnjen, vendar se misli, da je bilo v kotlih kaj pokvarjenega. Cloveških žrtev ni bilo.

d Poziv vsem poštenjakom! Vsak dostojen človek obžaluje in obsoja npravno propalost, razbrdanost in surovost, ki se je po vojski razplodila med ljudstvom. Dasi teče že tretje leto po vojski, razuzdanost noče ponehati, prej še narašča. Ali res ni pomočka proti temu? V Splitu so nedavno ustanovili »Društvo prepoveda«, ki ima nalogo delati za npravno povzdigo naroda in se želi proširiti tudi pri nas, oziroma stopiti v zvezo z vsemi društvi v državi, ki imajo enak namen. Na Slovenskem zasleduje iste cilje »Sveta Vojska« — le ima v tem kakor v boju proti alkoholizmu premalo podpore. Da se prepotrebna akcija poživlji, sklicuje »Sveta Vojska« javen shod v nedeljo 10. aprila ob 10. uri dopoldne na verando »Uniona« v Ljubljani. Vsak poštenjak, ki mu je kaj za poštenje in za srčno kulturo naroda, je vabljen. Vsak sme tudi govoriti in povedati svoje nasvete. Dobrodošel vsak pameten na-

svet in predlog! Zeli pa se, da vsak, kdor želi govoriti ali kak nasvet staviti, »Sveta Vojska« (Poljanski nasip št. 10) to naprej naznani. Najboljši možje, rijateljci ljudstva — a tudi žene — prihitite in pomozite pri prepotrebem in plemenitem delu! — »Sveta vojska«

d Koledarček Jugosl. kmetijske zveze. Prosimo vse, ki so naročili koledarček Jugoslovanske kmetijske zveze, da čimprej poravnajo tozadevno vsoto 12 K za kos. — Koledarček je razprodan in nadaljnim naročilom ne bomo mogli več postreči. — Tajništvo Kmetijske zveze.

d Vsem našim pristašem toplo priporočamo gostilno »Hotel Ferlinč« v Novem mestu, ki jo je kupila Gospodarska zveza. Okrbuje jo naš zaveden pristaš.

d Semen. V soboto pred belo nedeljo, dne 2. aprila, bo de na Trebelnem pri Mokronogu zopet živinski semenj in sicer na novem prostoru — za šolo.

d Drobiž zopet iz prometa. Kovani drobiž po 25 para ali eno krono se za sedaj ne bo dal v promet, ker je vrednost kovin, iz katerih je sestavljen, večja kakor resnična 25 par, vsled česar bi ta drobiž kmalu izginil iz prometa. Radi tega je finančno ministrstvo naročilo v Zagrebu tisk papirnatega drobiža po 25 para, kovani drobiž se bo dal v promet šele, ko pade cene kovinam v taki meri, da odpade zgoraj omenjena nevarnost.

d Pomota na dinarskih bankovcih. O priliki tiskanja bankovcev po en dinar se je primerila pri tiskanju besedila v cirilici večja napaka in sicer v besedi »kruna« tako, da je črka u prišla pred črko r. Da ne bi država vsled te napake trpela občutne škode, se je sklenilo, da se ti bankovci izroče prometu, ker je tisk v latinici pravilen. To se javlja občinstvu, ki se opozarja na to, da so ti bankovci polnovredni.

d Za zidavo nove romarske cerkve v Smrečju nad Vrhniko. Deželna vlada v Ljubljani je dovolila pobirati po okrajnih glavarstvih Ljubljana in Kranj mile darove za novo podružnično cerkev. Ker je silno slaba, zato se bo zidala nova in deželna vlada je dovolila nabirati po imenovanih okrajih prostovoljne prispevke. Zato prosi Stavbeni odbor vse častivce Marijine za obilne darove, ki so nujno potrebni, da bo mogoče preje začeti z zidavo. Od nabiralecev naj se redno zahteva Nabiralna knjiga izdana od deželne vlade v Ljubljani. — Stavbeni odbor.

d V Lomu pri Tržiču priredi Kmetijska podružnica predavanje o živinoreji v nedeljo, 10. aprila, ob 10. uri. Predava g. živinozdravnik Černe.

d Dve smrtni nesreči v Ljubljani. V ponedeljek dne 23. t. m. dopoldne je na Karlovski cesti povozil navaden voz dne 25. maja 1918 rojeno hčerko gosp. Rudolfa Vodoška. Kolo ji je popolnoma razdrobilo glavo. Okoli 11. ure dopoldne je pa privozila po Miklošičevi cesti gostilničarjeva hči Ana Gartrovža iz Zadobrave št. 5 s kolesom. Na ovinku pred Urbančevo trgovino je zelo hitro zavila z vozom in je prišla pri tej priliki pod voz 9 letna hčerka postreščka g. Ivana Zupančiča, Angela, katero je peljal oče za roko, toda Gartrovža je pridrižala s tako naglico z vozom, da g. Zupančiču ni bilo mogoče rešiti hčerke, ki je mrtva obležala pred Urbančevo trgovino. Policija bo od sedaj naprej z največjo

odločnostjo nastopala proti hitri vožnji po ljubljanskih ulicah.

d Nesreča s puško. Poroča se nam: V št. št. »Domoljuba« ste med tedenskimi novicami priobčili notico, da se je Anton Boštjančič po neprevidnosti sam ustrelil, kar pa ne odgovarja resnici, zato vas prosim v imenu družine, da sporočite v prvi prihodnji številki popravek in sicer tako, da je Antona Boštjančiča ustrelil v trebuh nekoliko slaboumen hlapec Erčul, ki je svojemu gospodarju vzel lovsko puško za katero se ni vedelo če je nabasana, in se z njo igral, pomeril in sprožil in nesreča je bila tu. Drugi dan je Boštjančič v resnici v bolnici umrl. (Op. ur. Tozadevno poročilo smo povzeli po ljubljanskih dnevnikih).

— **Smrtnonevarna poškodba.** Ko se je zidarski delavec Martin Skubic iz Male Kostrevice št. 12 doma oblačil, se mu je v žepu izprožil revolver in ga je krogla zadela v trebuh. Skubiceva poškodba je smrtnonevarna.

— **Pogumna mlada rešiteljica.** Dne 5. t. m. se je v Kandiji pri Novem mestu spustil okoli 5 let stari dečko — baje sin gosp. žel. mojstra Lojka — v star čoln privezan ob Krki. Čoln se je preobrnil ter je voda zanesla dečka do srede Krke. Potapljajočega se dečka sta opazila učenca 2. razr. France Kleindienst in Ervin Mazele iz Kandije, katera sta se takoj podala v nevarnost. Obrnila sta naglo čoln ter veslala za dečkom, katerega sta srečno zadnji trenotek potegnili v čoln. Nezavesnega dečka sta postavila na glavo, da je iztekla voda iz njega ter ga položila v travo. Med tem, ko sta učenta pritrjevala čoln, se je dečko zavedel ter jo urnih krah pobrisal proti kolodvoru, ne da bi se svojim rešiteljem zahvalil. Učenca rešitelja pač zaslužita za svojo srčnost od strani oblasti primerno pohvalo.

— **Na vešala je bil v četrtek, dne 24. marca,** pred mariborsko poroto obsojen posestnik Anton Bračko iz Vertič pri Gornji Sv. Kungoti. Osumljen je bil, da je umoril dne 17. okt. 1920 svojega svakinjo Jožefo Haložan. Direktnih dokazov za umor ni bilo, kljub temu pa so protniki vprašanje, ali je Bračko kriv umora, potrdili z 9 proti 3 glasovi. Sodisce ga je obsodilo na smrt na vešala. Obtoženčev zagovornik je prijavil ničnostno pritožbo.

d Mrtve novorojenček najden. Dimnikarski mojster Franc Bedina in njegov dninar Janez Ribič iz Tržiča sta našla pri hiši št. 128 v greznici, iz katere sta pospravljala gnojnico, mrtvo truplo novorojene deklice. Neusmiljena mati, ki je vrgla dete v greznico, ni znana.

d Najlepše se zahvaljujemo vsem slovenskim fantom 13. puka za velikonočno voščilo. Enako želimo tudi mi, ki smo se pred enim mesecem poslovili in srečno dospeli domov. Čez vse pa Vaš prijatelj Mihael Lukanec.

d Listnica uredništva. J. G. R.: Prevedo osebno.

Iz naših društev.

NA DELO ZA LJUDSKO IZOBRAZBO!

Upravičeno so se naša izobraževalna prosvetna društva jezila na našo prosvetno matico, na Slov. kršč. socialno zvezo. Očitano, da na dopise ne daje odgovorov, da jim matica sploh ničesar ne daje itd., so imela svojo upravičenost v resnični nezmožnosti centrale. Odborniki S. K. S. Z. so imeli gotovo vedno veliko volje, delati in pomagati dru-

štvm. Toda zaposlenost v službah, ki so jih morali vršiti, ni dopuščala, da bi posvečali Slov. kršč. soc. zvezi ono skrb, ki bi bila za prospeh iste nujno potrebna. Sami so to bridko čutili. Želja po stalnem urejenem osrednjem tajništvu, ki bi bilo kos vsem nalogam na prosvetnem polju, je postala vedno hujša zahteva in slednjič dejstvo.

Danes je upanje, da se razmere v centralnem vodstvu našega prosvetnega gibanja odločno preokrenejo na boljše. Ne strah se novih gmotnih žrtev je sklenil odbor S. K. S. Z. popolno preureditev osrednje pisarne. Vodstvo iste je že prevzela v stalno plačo nastavljeno akademsko naobrazeno moč, ki je stalno na razpolago našim društvom s svetom in vsake vrste pomočjo. Pisarna sama se v par dneh preseli v lepo preurejene prostore Ljudskega doma, kjer se precej ustanovi priročna strokovna knjižnica. — Enako je upati, da bo »Vestnik S. K. S. Z.« v prihodnje bolj odgovarjal zahtevam in nalogam naših društev kot doslej.

Naše organizatorje in prosvetne delavce kakor tudi društvene odbore pa prosimo, da gredo novorejeni pisarni in njenemu vodstvu na roko. Vsaka prošnja osrednje pisarne S. K. S. Z. naj bo našim društvom povelje. Vsak nasvet od strani društev je vodstvu pisarne dobrodošel. Osobito pa mora postati naša osrednja pisarna ono mesto, ki ga bo posetil vsak naš prosvetni delavec, kadar pride v Ljubljano.

KAMNIK.

Drugi izobraževalni tečaj za fante, ki ga je priredil kamniški dekanjski odbor SKSZ se je le srednje dobro obnesel. Udeležba je bila sicer povoljna (50—60), ali fantovska disciplina je bila slaba. Prav jasno se je pokazalo, koliko resnega dela nas še žaka, da prešine našo mladino globok čut za krepko organizacijo. Vsa čast pa tistim, ki so prišli od daleč (n. pr. z Brda) in so ukažljivo do konca vstrajali.

Izobraževalni tečaj za dekleta v Kamniku. Naša dekleta sprašujejo, kdaj bo zanje kaj. Ali jim moremo ostati odgovor dolžni? Nočemo, ne smemo! Na belo nedeljo in na praznik Oznanjenja bo za vas, dekleta! Zelo lep spored je sestavljen za vas, predavateljice od blizu in daleč. Začelo se bo oba dneva ob 9. dopoldne, končalo ob 4. popoldne. Torej prav lahko tudi okoličanke pridete. Zvečer bo tudi nekaj za zabavo, kakor povedo že razposlana vabila. Pridite torej v obilnem številu! — Dekanjski odbor SKSZ.

ŠENT JERNEJ.

Kat. slov. izobraževalno društvo v Šent Jerneju priredi na Belo nedeljo, dne 3. aprila in v ponedeljek, na praznik, dne 4. aprila t. l. v »Društveni dvorani« predstavbo »Deseti brat«. Začetek ob 3. uri popoldne.

IZ AMBRUSA.

Dne 13. februarja je bil občni zbor kat. izobr. društva. Č. g. A. Komljanec kot zastopnik KSZ je imel temu primeren govor. Izvolil se je odbor, od katerega pričakujemo, da bo skrbel za napredek društva. Ravno ta dan se je v Višnjah smrtno ponesrečil mlad fant Jože Gregorič iz občine Smihel pri Novem mestu, ki je bil tu pri sorodnikih. Padel je z voza, na katerem so se odpeljali vojakovinci in je bil takoj mrtev. Kaj ne, ne vemo ne ure ne dneva. — Dne 14. februarja pa je bil poučni živinorejski tečaj, ki ga je vodil g. živinorejski inštruktor Kristof. Bil je dobro obiskan. Upamo, da bo rodil svoje sadove.

DOMŽALE.

Kat. izobraževalno in podporno društvo v Domžalah ponovi na Velikonočni ponedeljek popoldne ob 3. uri prekrasno igrano »Ben Hur«, ki se je vprizorila doslej med nami menda samo na Ljudskem odru v Ljubljani. Igra — v 9 dejanjih — se vrši ob Kristusovem času in je polna ganljivih lepih prizorov. Nje višek je čudežno ozdravljenje gobave matere in sestre Ben Hurja na Črtno nedeljo ob slovenskem spredu Jezusevem v Jeruzalemu.

GORJE.

V nedeljo, dne 13. t. m. je bil pri nas ustanovni občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze. Izvolil se je sledeči odbor: Jernej Cundrč, predsednik; J. Jan, prometne Zveze, podpredsednik; Janez Pogačar m., tajnik; Miha Bregant, blagajnik; nadalje so se izvolili še 3 odborniki iz 2 računskih pregledovalca. — Vabimo vse delavce in delavke, da pristopite k Strokovni zvezi, ker v tej organizaciji ima krščansko-socialni delavec najboljšo zaščito. Nova skupina ima tudi odsek kršč. soc. železničarjev, kateri so istotako vabljene, da se priključijo. Popoldne ob 3. uri se je ustanovil tudi odsek Orla. Brat Krive iz Jesenice pojasni fantom pomen Orla in njega razmerje do drugih stvari. Za njim so govorili še razni govorniki, nakar se je ustanovil odsek. Odbor se je sestavil sledeče: Jakob Jan, predsednik; Jakob Pold, podpredsednik; Janez Pogačar, tajnik; Vinko Zupan, blagajnik; Andrej Simic in Valentin Breznik, odbornika; Matevž Zima, načelnik. Novi skupini Jugoslovanske strokovne zveze in novoustanovljenemu Orlu v Gorjah kličemo: Bog živi!

koruza, naložena na vagone v Novem Sadu, okoli 410 K, v Vinkovcih okoli 400 K za 100 kg. — Oves v Zomboru in Subotici okoli 340—350 K, v Bečkereku okoli 320—330 K, v Novem Sadu okoli 300 K, v Vinkovcih okoli 370 K. — Moka za pecivo stane v Subotici okoli 14 K 60 vin., druga za 1 K cenejša, v Novem Sadu okoli 14 K 40 vin., veliki mlini v Osijeku okoli 15 K.

Položaj na domačem trgu ovsa je dosti čvrst, dočim je v drugih predmetih slabši.

Na svetovnem trgu padajo cene ponovno.

CENE ŽELEZA PRI NAS IN DRUGOD.

V zadnjem času se je veliko pisalo, da naša industrija ne more tekmovali z inozemsko in da bodo naše tovarne prisiljene ustaviti obratovanje in odsloviti delavce, ako se na ta ali oni način ne zmanjšajo proizvodni stroški. Posebno pereče je stanje naše železne industrije, ki je v Sloveniji močno zastopana. Poroča se nam, da znašajo pri nas proizvodni stroški za železo v palicah 1000 do 1100 K, dočim postavlja Nemčija na mejno postajo Pasavo enako železo po 600 K za 100 kg. Sedanja carina na železo je jako nizka, tako da nas stane nemško železo, postavljeno v Jugoslavijo, okroglo 700 K za 100 kg. Ako bi bile prometne razmere take, kakor so bile pred vojno, bi naša železna industrija ne mogla prodati niti kilograma železa in bi morale tovarne kakor na Jesenicah, Guštanju, Storeh itd. ustaviti obrate in odsloviti delavce. Mednarodni promet je še vedno precej slab, toda se dnevno zboljšuje. V kratkem bo mednarodna konkurenca igrala isto vlogo kakor pred vojno. Ako bodo naše tovarne tudi tarat delale z večjimi proizvodnimi stroški, kakor inozemske, je gotovo, da bodo podlegle tuji konkurenci. Da se izognemo tej nevarnosti, je nujno potrebno, delati z vso silo na to, da se proizvodni stroški v vseh industrijskih podjetjih znižajo.

NE VEMO, KAKO BO ŠLO?

G. minister za finance dr. Kosta Kumanudi je izdal naslednjo naredbo: »Državne blagajne morajo vse one bankovce, ki sploh niso žigosani in one, ki so žigosani z očitveno ponarejenim žigom, odvzeti plačnikom ter jih napotovati k pristojnim političnim oblastvom ob enem s plačniki, da se uvede kazenska obravnava.«

Ta odredba tako gotovo ne bo prinesla nabenege vspeha, kakor je gotovo natisnjena v »Uradnem listu« let. III. št. 28. na 1. strani. Zakaj? Naš drobiž je žigosan s tolikimi »žigi« državnih oblastev, da preprosto ljudstvo nikakor ni vstanu ločiti prav žigosanega drobiža od tistega, ki ni prav žigosan. Če bi bil enoten žig, ne rečemo, tako pa... G. minist., ali ste Vi vstanu ločiti prave žige od nepravih? Dalje: pravi žigi so se na mnogih bankovcih tekom skoro poldrugetne rabe tako odrgnili, da se komaj še poznajo. Naše ubožno in neubožno preprosto ljudstvo je sprejelo vsak žigosan denar v dobri veri, da je pravilno žigosan. Vzemimo slučaj, da denar ni pravilno žigosan: Hajdi na politično oblast! Tam se bo začelo poizvedovanje: »Vi imate nepravilno žigosan denar. Kje ste ga dobili?« — »Ne vem.« — Kdo ga vam je dal? — Ne vem.« — S kom ste

Gospodarski obzornik.

ŽITNI TRG.

Pretekli teden se je razčistil položaj na žitnem trgu tako, da se danes jasno vidi, da so naši pridelovalci koruze zahtevali zanj mnogo višjo ceno, kakor pa je bila cena na svetovnem trgu. Ta pojav se razlaga tako, da so hoteli pridelovalci vsled odprave carine zaslužiti še celo carino, tako, da je zrasla cena koruzi za 1 K 20 vin. pri kg. Češka je nastopila na našem trgu kot kupec koruze za zvišano ceno in je zahtevala, da se mora blago odposlati najkasneje do 15. t. m., dočim se na pozneše roke sploh ni ozirala. Tudi Avstrija je v tem času kupovala blago pod pogojem, da v slučaju odprave carine pripade ista nji, vsled česar so imeli trgovci, ki so prodali Avstriji koruzo, znatno izgubo. Nemčija ni kupila ničesar, ker je ponujala cene, ki so bile običajne na svetovnem trgu, toda nižje kot pa naše. Položaj na trgu koruze je sledeč: ponudba velika, povpraševanje pa

zelo majno. Po moki in pšenici v zadnjem času ni bilo velikega povpraševanja, ker se je večinoma kupčevalo le s koruzo in ovsem, za katerega vlada v inozemstvu veliko zanimanje.

Veliko razburjenje je zavladalo pretekli teden v trgovskih krogih, ko se je sporočilo, da je Italija prepovedala uvoz iz Jugoslavije in sicer vseh predmetov, razen lesa. No, končno se je pa vendar le ugotovilo, da je jugoslovanski delegat napačno razumel naredbo od strani Italije in da je šlo le za ustavitev uvoza sena, slame in žive živine. Naravno je, da so imeli razni izvozničarji vsled tega znatno škodo.

Cene so bile pretekli teden sledeče: Cene pšenici v Subotici in Zomboru nekaj nad 1000 K za 100 kg, v Velikem Bečkereku ne veliko nad 900 K, v Novem Sadu nad 960 K, v Vinkovcih okoli 1020 K. — Nova koruza, naložena na ladjo, stane v Novem Sadu in Velikem Bečkereku 430—440 K,

zadnje dni kupčevali? — S sledečimi: A, B, C... »Kdo Vam je dal ta denar?« — »Ne vem.« itd...

Ta naredba bo rodila mnogo zapisnikov, mnogo polov, mnogo jeze, prizadeti bodo imeli več stroškov, kot je vreden ves njihov prav žigosan, slabo žigosan in nežigosan denar. To bo po naši sodbi uspeh te naredbe.

Gospodarski in tržni pregled.

g Ljubljanski trg. Prošli teden je bil trg izredno živahen. Za domači trg je na razpolago samo slaba, lahka živina. Posledic zabranjenega uvoza v Italijo še ni bilo čuti. Tržna cena za goveje meso ostane še naprej 30 K za meso I. vrste, 28 K za meso II. vrste, 24 K za meso III. vrste. Vsled tega so mesarji izjavili, da so prisiljeni ustaviti prodajo. Cena živi teži za dobrega vola 22 K za kg, srednjega 20 K. — Tudi na svinjskem trgu primanjkuje zelo občutno mesa. Ker se slanina zelo slabo kupuje, meso pa zelo močno, je nastalo nepravilno razmerje, ki onemogoča klanje vsled zastajanja slanina, ker so na razpolago samo hrvatski prašiči. Domači prašiči so na trgu redki. Svinjsko meso I. vrste 32 K za kg, II. vrste 30 K, slanina 46—48 K. Mesarji zahtevajo zvišanje cene za meso in znižanje cen za slanino. Tudi telečje meso je pretekli teden primanjkovalo. Cena 24 K I. vrste, 22 K II. vrste. Prekajenega svinjskega mesa je bilo na trgu dovolj. Cena za gnjat na trgu 50—52 K za kg, reberca 44—64 K, hrbet 48—50 K. — Sadja, posebno južnega je v izobilju: Cena za pomaranče 2—4 K po kakovosti. Tudi nekaj jabolj in lepih hrušk se je pojavilo na trgu. — Rib in žab je bilo v četrtek in petek nekoliko več na razpolago. Vsled pomanjkanja rib se plačujejo izredno visoke cene. Večinoma se dovažajo bele ribe in posamezne ščuke, boljše blago pokupijo restavracije. — Jajc je bilo na trgu pretekli teden v izobilju po ceni 1 K 80 vin. za kos, ker se je nenadoma ustavilo nakupovanje za izvoz po višjih cenah in s tem tudi onemogočilo prekupevanje. — Različne zelenjave je dovolj. — Moka je padla od 18 na 17 K 20 vin do 17 K 50 vin. kg št. 0. Kakovost je povoljna, najfinejšo moko je pa težko dobiti.

g Mariborski sejem. Na zadnjem semnju je bila cena zakg žive teže: Debeli vol 16 K 50 vin. do 18 K, poljutani 15—16 K 50 vin., plemenski 12—14 K, biki za hranje 12—15 K, debele krave 17—18 K, plemenske 12—15 K, molzne 13—15 K, breje 13—15 K, mlada živina 12—16 K, teleta 15—17 K, krave za klobase 9—11 K. Mesne cene za kg: Prvorcstno volovsko meso 27 K, druge vrste 25 K, meso bikov, hrav in telic 24 K, prvovrstno telečje meso 25 K, druge vrste 23 K, sveže svinjsko meso 32 K.

g Cene v Zagrebu. Sladkor v kockah 52 K, kristalni sladkor 47 K, riž 17—22 K, moka 0 16 K 50 vin., št. 2 15 K 50 vin., št. 6 13 K, najfinejši makaroni 24 K, modra galica 98 odstotna 24 K, zelena galica 10 K.

g Belgrajski trg. (Cene v dinarjih.) Goveje meso za 1 kg 9, svinjsko meso 11, telečje 10, ovčje 14, mast 12, grah 2, krompir 1, jajca 50 par, suho sljive 4, orehi češpljeva meza 4—6, maslo 24—26, med 18—20.

g Trg v Skoplju (Makedonija). (Cene v dinarjih.) Goveje meso 11, ovčje 10, svinjsko, 12, mast 15, 100 kosov jaje 40, seno 100 kg 70, slama 100 kg 25.

g Novosadski trg. Goveje meso I. vrste 32 krona, II. vrste 28 — 30 K za kg, telečje 32 — 34 K, ovčje 44—46, svinjsko 32—36 K, mast 48 K, par piščet 30—40 K, kokoš 90—120 K, pitane gosi in race 36—38 K za 1 kg, mleko 1 1 6 K, maslo 72—96 K, grah 8 K, krompir 3 K, belo vino 1 1 25 do 30 K, črno 36—40 K, žganje 60—120 K, pšenica (100 kg) 980—420 K, mekinje 320 K, seno 140—220 K, slama 100 do 120 K.

g Cene na Dunaju so v glavnem naslednje: Goveje meso v veletrgovini 230—260 K, telečje 240 K, zmrazjeno meso 104—136 K, sol 26 K, jabolka 40 avstr. K za 1 kg, mleko 1 1 20 K. (Vse v avstrijskih kronah.)

g Cene krznu. Lipsko (Nemčija). Lisica 310 mark, kuna 7730 mark, gorska kuna 780 mark, krt 3 marke 10, jazbec 125 mark, črna mačka 30 mark, ciprska mačka 32 mark, koza 65 mark, veverica 9.25 mark, zajec 10.25 mark, vidra 8.40 mark. — Budimpešta: Lisica 800—1200 K, kuna 3000—4000 K, jazbec 600—800 K, zajec 75—85 K (cene v mažarskih kronah.)

g Koliko je vreden denar drugih držav? Ameriški dolar 141 K, francoski frank 9.84 K, rumunski lej 1.97 K, bolgarski lev 1 K 69 v, nemška marka 2 K 29 v, češka krona 1.84, avstrijska krona 22 v, grška drahma 10 K 80 v.

g Cene v Sofiji (glavno mesto Bolgarije) za 1 kg: Svinjsko meso 18—22 levov, jagnjetina 20—25 levov, goveje meso 23 do 25 levov, ovčje meso 25 levov, slanina 24—28 levov, riba 8—40 livov, orehi 6—8 levov, grah 5—6 levov, krompir 1.60—2 leva, svinjska mast 34—36 levov.

g Češkoslovaški lesni trg. Znižanje izvozne carine za les ugodno vpliva na češkoslovaški lesni trg. Trgovski krogi upajo, da bodo napravili dobre kupčije z Mažarsko, kakor hitro se še bolj okrepi mažarska krona. Žagano smrekovino plačujejo po 580—630 čehoslov. K, ali so tudi cenejše ponudbe. Trd les se prodaja bolj slabo. Najboljši rezan hrastov les se plačuje po 1.500—1.700 čehosl. K. Industrija pohištva je vsled slabih naročil zopet omejila delo.

g Cene kožam so padle na Mažarskem za 30 odstotkov, vsled česar so sklenili tovarnarji znižati cene usnju tudi za 30 odstotkov.

g Naš državni proračun za l. 1921-22 izkazuje 8 milijard dinarjev izdatkov, dohodkov okoli 5 milijard dinarjev in okoli 3 milijarde primanjkljaja. Naše gospodarstvo je res čudno!

g Sladkorna trgovina. Po vesteh, ki prihajajo iz Prage, je češkoslovaški urad za trgovino z inozemstvom znižal ceno industrijskemu sladkorju od 1500 na 1000 češkoslovaških kron za 100 kg. Sladkorna centrala je sklenila z avstrijsko centralo kupčijo za 210 tisoč stotov oz 12 češkoslovaških kron (23 naših kron). Večjo kupno pogodbo je sklenila praška vlada tudi z zvezo francoskih sladkornih čistilnic.

g Mažarsko vojno posojilo. Mažarska vlada misli povzeti stara vojna posojila in ga priznati za one posestnike obveznic, ki niso državljani tujih držav, nastalih na ozemlju nekdanje Ogrske, a po-

sedujejo obveznice od časa pred 4. januarjem 1920. Tak načrt prevzeta je na perjen v prvi vrsti proti posestnikom obveznic ogrskega vojnega posojila na Hrvatskem.

g Letina na Mažarskem kaže, kakor poročajo iz raznih krajev, prav dobro. Ozimina kaže zelo dobro, pa tudi pomladanska setev je že povsod poglala. Iz par krajev poročajo o večjih škodah, povzročenih po poljskih miših.

g Zaboljšanje prometa. Ministrstvo za promet se je v svrhu, da ugotovi splošni zahtevi po izboljšanju prometa, pričelo pogajati z raznimi zunanjimi tvrdkami glede izposojenja vagonov.

g Gojitev tobaka v Sloveniji. Tobačni tovarni v Ljubljani so prispele iz okolišev, kjer se je dovolilo letos saditi tobak, sledeče prijave. Kranjsko (glavarstva: Krško, Novomesto, Črnomelj) 14 sadivcev s 43.000 sadikami. Prekmurje: 5 sadivcev s 13.000 sadikami, Štajersko (glavarstva: Brežice, Celje, Ljutomer, Maribor, Ptuj): 498 sadivcev z 298.400 sadikami. Razmeroma največ prijav je dospel iz okr. glavarstev Celje (s 132 sadivci in Ptuj s 316 sadivci). Uprava okoli kulture tobaka je za prehodni čas sledeče uravnana: glavno vodstvo in nadzor kulturno tehnične, fiskalne in administrativne službe je v rokah ravnateljstva tobačne tovarne. Radi natančnega nadzora tobačnih gojitev obstoji pri tovarni poseben oddelek, kateri se bavi z zadevnimi posli za politični okraj Črnomelj, Novo mesto, Krško, Brežice in Celje; za politične okraje Konjice, Ljutomer, Maribor, Ptuj in Prekmurje je pa nadzor kulture poverjen prehodnemu uradu za kulturo in odkup tobaka v Ptuj. — Vsi prijavitelci za sajenje tobaka so že prejeli dozvole in pa tobakovo seme, da morejo pravočasno posejati sem v pripravljene razsadnike. Oni prijavitelci, katerim bi se iz kateregakoli vzroka posev tobaka ne obnesel, mora to pravočasno javiti direktiji tobačne tovarne v Ljubljani, da jim po možnosti poskrbi sadik iz rezerv, ki si jih je za take slučaje poskrbela.

g Proračun mesta Maribora izkazuje za to leto 10 milijonov izdatkov, dohodkov 6 milijonov in primanjkljaja 4 milijone kron.

g Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo se vrši 28. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne. Za delegate iz Kranjske se vrši v dvorani hotela Union, za delegate iz Štajerske, Prekmurja in Koroške v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Na dnevnem redu je kot edina točka volitev odbora.

g O terjatvah proti bivšemu crarju ravnokar razpravlja v svojih člankih »Trgovski list«. Ker so v tej važni in pereči zadevi prizadeti vsi sloji, opozarjamo naše čitatelje na priobčevanje teh člankov v »Trgovskem listu«. Upravništvo Ljubljana. Gradišče 17/L.

g Nova tovarna. Tvrdka Sajovic & Komp. je napravila na Celovški cesti 26 a (Sp. Šiška) tvornico kovinastih izdelkov. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki, ima lastno topilnico in livarno, brusilnico in galvanotehnično delavnico. Kakor čujemo, se bo pečalo podjetje z izdelo-

ranjem zifonskih glav in sprejemalo v popravila aparate za sodavičarsko in gostilničarsko obrt, za kar ni bilo v Jugoslaviji doslej še nobene tovarne. Z obratom se prične v kratkem. Pozdravljamo novo industrijo, s katero je storjen zopet en korak na poti naše narodno-gospodarske emancipacije.

g **Tovarna igrač pod imenom »Progres«** se je ustanovila v Ljubljani. Pisarno ima v Wolfovi ulici.

g **Tečaj za krojače v Ljubljani.** Urad za pospeševanje obrti bo priredil v Ljubljani prikrojevalni tečaj za krojače. Interesenti naj prijavijo svoj pristop najkasneje do 1. aprila t. l. pisмено ali ustmeno na Urad za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22.

g **Konkurz** je napovedalo elektrotehnično podjetje »Svetla« v Ljubljani.

g **Razstrelilni smodnik in vžigalna vrvice za obrtnike.** Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima zopet na razpolago večjo množino navadnega in ojačenega razstrelilnega smodnika ter manjšo množino dinamona, kakor tudi vžigalne vrvice. Interesenti naj takoj prijavijo svojo potrebo.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje! Ljudska posojilnica

v Ljubljani. Miklošičeva cesta št. 6 (tik za frančiškansko cerkvijo)
obrestuje branilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1920 nad 60 milijonov kron vlog in nad K 1.100.000 rezervnih zahtodov. Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke v tekočem računu.

Dobre knjige.

Dolžan, Kubična računica. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi K 24.—. Vsak, kdor želi računati po novi meri, si ne more omisliti praktičnejše knjige. Kdor pa uporablja še vedno staro mero, mu istotako služi ta knjiga v polnem obsegu, ker ima nazorno označeno razmerje med novo in staro mero. Knjiga te uči, kako meriš okrogel, rezan in tesan les. Temu je dolžana še naštevanka od 11 do 100 in končno razpredelnica tež raznih lesnih vrst. Kar je za marsikoga posebno važno, najdeš pred vsakim posameznim oddelkom posebno navodilo, ki nam skrajša natančno razlož, kako naj knjigo uporabljamo.

Mati svetega Veselja. Skrivnost vstajenja v petih dramatskih slikah. Spisal Silvin Sardenko. Cena K 8.—, vezano K 14.—. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. To je svetopisemska igra neskončne lepote. Pisatelj — svetnik — ima namen s tem krasnim delom, velike pesniške vrednosti, dvigniti in krepiti verski čut v duši svojega naroda. Na večjih in nekaj boljše opremljenih odrih bo ta igra dosegala lepe uspehe in dvigala srca gledalcev in igralcev kvišku k Bogu in nebeški kraljici, kateri je posvečena.

Križje, »Osmere blagov ali nauk o srečnem življenju«. Posebno za sedanjí žalostni čas zelo pripravna knjiga. Navadno mislimo, da je oni, ki ima premoženje in je dosegel visoke časti, tudi že srečen. Pa temu ni tako, kajti podlaga sreči je zadovoljnost. Pisatelj nam v prav lahko umljivem

slogu pove, kje nas doleti nesreča. Na vzgledih nam dokaže, da prave svetne sreče sploh ni, in da je že na tem svetu oni najbolj srečen, ki išče večne sreče v naukih svete vere. Uči nas, kako prenašati nadloge, kar je posebno v sedanjem času velike važnosti. Knjiga bo posebno dobrodošla onim, ki so vsled vojske najbolj prizadeti: beguncem, revežem, ranjencem itd., ki si lahko vsaj nekoliko olajšajo trpljenje z dobrim čitvom. Posebno te knjige ne bodo odložili brez haska. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in stane K 12, vezana pa K 20.—.

Novak: Slovenska Stenografija, četrti tatis, je ravnokar išla v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Cena K 52.—. Poverjeništvu za uk in bogočastje je to knjigo odobrilo tudi za šolsko uporabo.

Odpevi pri lavretanskih litanijah. Za mešani zbor zbral in priredil Anton Grum. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izvodu 16 K. Knjižica obsega 46 napevov za vse dobe cerkvenega leta oziroma za Marijine in Gospodove praznike. Več napevov je tudi, ki niso bili dosedaj še nikjer objavljeni. Ker so pete litanije naša najbolj priljubljena pobožnost in si Slovenec večje pobožnosti brez petih litanij misliti ne more, je izdal ta napevov, kakor upamo, kar najbolje dobrodošla. Priporočamo torej to zbirko ne samo cerkvenim zborom, marveč tudi vsem prijateljem cerkvenega petja.

Kratko navodilo za pravo pobožnost do Matere božje od Dr. Zdešarja je prevzelo društvo »Dobrodelnost. Cena knjigi K 12.—, ne pa K 1.60, kakor je v »Bogoljubu«. Na razpolago je še nekaj drugih knjižic in slik. — Društvo »Dobrodelnost«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Kaj bi bilo, če se komuniciralo in socializem razpaseta v naši državi, vam najbolje povesta brošuri »S krampom in gorjačo« in »Obljuba dežela Socialijar«. Prva stane 7 K in druga 2 K. Razpošilja jih »Katoliška Liga« v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10. Istotam dobite brosure »Zločin nad domovino« (K 4.—), »Velika nevarnost za vero« (K 1.—), »Brez vere« (K 15.—, po pošti K 16.—). Kdor vzame več brosur skupaj, dobi pri vsaki 50 vinarjev popusta.

Listek.

Duhovnik s krvavo suknjo.

(Resnična povest z Irske, spisal R. de Nevezy.
— Poslovenil Fr. Ks. Steržaj.)

(Dalje.)

»Oh srečni! Komaj pričakujem trenutka, da bom imenovala Marijico za svojo hčerko in obenem obnavljam spomine lepih dni, ki sem jih preživela s tvojim revnim očetom.«

»Prišel je dan.« — je nadaljevala, »ko nisem več mogla hoditi na polje. Detece se mi je smejalo v naročju in je prožilo ročice proti očetu. To je bil Dunstan.

Potem pa si ti prišel na svet — in v kratkem sta tekala za menoi, kakor dva kozlička.

Nedolgo potem je umrl Jemov stric; Bog daj njegovi duši večni mir in pokoj — ter nam je zapustil lepo premoženje. Tako smo postali iz najemnikov posestniki. Od takrat se nama je zlaščalo trpljenje. Privzela sva si najemnika in hlapca.

Vidva sta rastle v zdravem zraku vesela, živahna in zdrava; posebno tebe, Patrik, sem bila vesela vsled tvoje moči in velikosti. Ko si bil deset let star, si delal tako kakor odrasel človek.

In če si tudi ubogal na vsako očetovo besedo, so težile tvoje misli drugam. In oče je uganil tvoje misli pa ti je rekel v svoji dobroti nekrega večera:

»Ti imaš rajši knjigo nego zemljo in bolj ugaja tvoji roki pero od plugovega držaja. Dunsten pa nasprotno sanja samo o setvi, žetvi in drugem kmetiskem delu. Naj bo vsak izmed vaju, draga moja, srečen na svoj način. Od jutri naprej mi bo prvorojenec desna roka,

drugi pa naj se uči pri gospodu župniku, s katerim sem ravno prej govoril.«

Patrik je ves razvnet stisnil materino roko.

»Oh,« je nadaljevala mati Anka, »ti si hitro napredoval v branju in pisal si kakor učitelj. V cerkvi ti je šla latinščina kakor orglje na koru. Obnašal si se postavno in jaz sem Boga prosila, da bi ti navdihnil poklic duhovnika v srce...«

V tem trenutku sta mati in duhovnik jasno zaslišala topot konjskih kopit. Mati je primaknila lonček k ognju, da segreje vodo Dunstanu za čaj.

Čuvaj je nalahno zalajal.

»Nadaljuj, mati!« pravi duhovnik.

»Ti in Dunstan si nista bila nikoli počibana. Kdo bi mogel reči, da sta rodna brata? Dunstan je bil slaboten in bled, ti pa močan in orjaški: on je bil žive narave in nagle jeze, ti pa močan kakor Golijat si bil dobrega in usmiljenega srca. Ko sem vaju gledala drugega poleg drugega, sem se nehote spominjala povesti o svetem Kristofu —

Oddaljeno, bolešno hrzanje je prišlo do ušes prebivalcev Nizke zemlje. Mati je takoj vstala.

»Oh, kaj je Rjavčku?« je vprašala mati preplašeno. »Tako čudno in nenavadno skakaje drvi in bolešno hrza. Zdi se, kakor da bi Čuvaj to tudi čutil.«

»Rjavček je najbrže truden,« odgovori duhovnik, taječ svoj nemir, zakaj tudi njemu kakor materi ni ugaal njegov dir... »Najbrže ga je Dunstan preveč gnal, ko je moral od tukaj v mesto in od tam k Marijici, pa zopet sem na Nizko zemljo.«

»Enajst je minula,« je vzdihnila mati Anka.

»O, ko bo Dunstan dospel, ne boš več mislila na to, kako je pozno in on ti bo moral natanko povedati, kako je veselo preživel večer.«

»Na vsak način! In ko bo pripovedoval, mu bom skuhal čaj!«

»O, to bo imel povedati; posebno bo postal zgovoren, ko bo pripovedoval o zarotniški...«

»Dobra hčerka, ki jo že ljubim iz vsega srca.«

»Da, da, mati, zares je čedna in sladka stvarca, pravi blagoslov, ki bo prišel v našo hišo.«

Mati se je pripravljala, da skuha čaj.

»Rjavček je blizu, še trenutek, samo trenutek —

Nacenkrat je prenehala.

Rezgetanje konja se je razleglo kakor krik in pes je kakor besen gredel pri vratih. Mati je pritisnila roko k srcu...

Patrik je odprl vrata, da bi šel bratu nasproti, a Čuvaj je planil z velikim skokom ven tako, da bi bil kmalu podrl gospodarja.

No, komaj se je Patrik dobro prestopil, ko se mu je utrgal iz prsi žalosten krik:

»Za Boga te prosim, mati, ne hodi blizu!«

»Dunstan!« je zavpila prestrašena žena.

»Dunstan!«

Samo žalostno tuljenje psa in stokanje konja sta ji odgovorila.

Sirota vdova se je opotekla Patrik jo je vzel na roki, odnesel jo v naslonjač, poljubil jo na lice in je rekel:

»Tako se vrnem, mati, bodi srečna in potrpežljiva!«

In naglo je odšel...

II.

Dva brata.

Konj se je zrušil sredi ceste. Hropel je z znojem oblit, mokrih in zapenjenih nozdrvi. Čuvaj mu je lizal zaprte oči.

Ko je Rjavček sam pridrvel domov, je duhovnik takoj vedel, da se je zgodila nesreča. Ko se je Patrik pripognil, da pomaga živali in ji odvzame sedlo, je začutil, da se mu je roka zmocila. Strašen sum mu je vdaril v glavo. Vzel je svetliko iz stopnic, kjer jo je bila mati pustila — ali kaj je opazil na svojo žalost? Roke in suknja so bile okrvavljene!

Tolažil se je še nekoliko s tem, da je kri konjeva, toda ko je natančno pregledal žival, ni našel najmanjše rane. Brez dvoma: ali se je zgodila nesreča, ali pa se je izvršil zločin.

Duhovnik se je zbral, premagal svoj nemir in dejal materi:

»Rjavček se je vrnil sam... uzde so razirane... bojim se, da se je zgodila nesreča... Grem bratu naproti.«

»Dunsten je mrtev!« je zavajala mati. »Oh, upam, da nas bo Bog varoval take žalosti. Prosim te, nikar ne obupavaj medtem. Moli, kakor...«

»...Žalostna Mati pod križem,« je težko izpregovorila starica in padla na kolena.

Duhovnik je pritisnil mater na svoje srce, pa se nato hitro oddaljil sledeč po potu, po katerem je šel konj in je vodil k stanovanju Marijice, vredne Dunstanove zaročenke.

Težka tesnoba mu je objela srce. Njegov pogled je preiskaval polja, grmovje, jame, pota, ne bi li našel senco, znak in sled. Akoravno se je pred materjo premagoval, da ne bi opazila njegovega nemira, je sedaj začutil gorke solze, ki so mu vrele iz oči.

Mati in Dunstan sta mu bila edina ljubezen na tem svetu. Čeprav je bil najmlajši Ankin sin, je imel brata za svojega sina in je zanj dušno in telesno skrbel. Patrik je bil šest čevljev visok in mišice so mu bile močne kakor Herkula (grškega polboga) in moč kakor Milonova, lomitelja hrastov.

Na obrazu pa se mu je kljub tej moči in orjaški postavi zrcalila angelska dobrota in tiha blaženost. Če je naletel na poti na revnega kmeta, ki se je mučil, ko mu ubogo kljuse ni moglo izvlči voza iz blata, glej, bil je takoj zraven, da mu je z malim trudom pomagal iz neprimike. Če je malo kasneje srečal otroke, se je vstavljal, z njimi razgovarjal in jih navajal k dobremu in če je obiskal bolnika, je pomagal, da so bolniku posteljo prestrali, sam pa je bolnika z veliko opreznostjo prevzdignil.

Duševno in telesno je bil Patrik močan človek, poln plemenitih čustev, pravi krščanski junak, ponižen in ljubezniv, pa tudi odločen. Svojo mater in svojega brata je ljubil z veliko ljubeznijo. Bil je eden izmed onih, ki se vedno žrtvujejo, brez prestanka, in ki so, bi dejal, nalašč za to ustvarjeni. Ko si je izvolil duhovski stan, se je obenem odrekel vsem zemeljskim dobrotam; no, česar ni hotel zase, to je želel in privoščil svojemu bratu. Dunstan in Patrik sta bili dve telesi, pa ena duša. Duhovnik je bil duša, ki trpi in misli, a Dunstan roka, ki je dovrševala dela. Dokler sta bila majhna, je Patrik vedno branil starejšega brata, in če se je kdo predrznil udariti ga, je že stal Patrik poleg njega in predrznežu pokazal svoje močne pesti. Patrik je pomagal bratu, da se je naučil brati, toda vsekakor so mu duševne moči nekako zaostale. Ali vendar, ko je dopolnil devetnajsto leto, se mu je telo popravilo, oči so mu oživele in zavzelo ga je pravo veselje do kmetijskega stanu ravno takrat, ko je Patrik šel v semenišče. Bil je tako vztrajen, da je imel oče v njem dovolj podpore pri delu.

Ni minulo dolgo časa, ko je moral Dunstan vzeti vse delo v roke, ker je oče obležal v postelji in čez mesec dni umrl.

Vdova in prvorojenec sta morala voditi dovolj velike posle. K sreči je Patrik dovršil bogoslovne nauke in mu je podelil škof, ki ga je po očetovski ljubil, malo župnijo, v kateri se je Patrik rodil.

Dobri vaščani, prijatelji očeta Jema, so se zelo vzradostili, ker je Patrik postal župnik.

Mati Anka se je iz dna duše zahvaljevala Bogu, ki ji je s tem nadomestil izgubo siromašnega Jema, ker sta bila oba sinova pri nji.

Najbolj pa je bil tega vesel Dunstan, zakaj vedel je, da je bolj nespreden za upravljanje poslov. Nekoč je dejal ves srečen materi:

»Upravljanje odstopam Patriku in bom dal prvi zglod pokorščine.«

»Ne, Dunstan,« je odgovorila vdova, »tvoj brat se je odpovedal posvećenim stvarjem, njegovo kraljestvo obstoji v vodstvu duš. Ti ostani, kar si, voditelj našega imetja, Patrik pa ti bo svetoval in po potrebi tudi pomagal. No, valed svoje službe se ne bo utegnil veliko mešati v taka opravila.«

»Ali bo stanoval v župnišču?«

»Upam, da ne. Prepustiti mu hočem dve boljši sobi odzgoraj, pa naju ne bo zapustil. Doli kot kedaj potrebujem oba.«

In zares je novi pastir storil po materni želji in se je nastanil pri nji v onih dveh sobah, ki so jih pripravili za njega.

Zvečer je sedel na zgornji konec mize, izmolil na glas molitve in vsi služabniki, ki so brez izjeme jedli pri skupni mizi, so razumeli, da bo Patrik tudi proti svoji volji pravi gospodar pri hiši.

Zjutraj so bili vsi delavci pri sveti maši, prišli so pa tudi vsi drugi iz vasi.

Ko je šel mimo župnišča, je dejal vaškim starejšinam:

»Če bi v spodnjih prostorih postavili nekaj postelj, bom pustil prostore, da sprejmemo vanje nekoliko revnih in bolehnih starčkov, to še posebno, ker ni v vasi bolnišnice, reveži pa potrebujejo posebne oskrbe.«

»Radi sprejmemo velikodušni predlog,« so odgovorili vaščani, »in vam obetamo, da vam hočemo iti vedno na roko in bomo naredili od svoje strani vse, kar bomo mogli.«

In tako se je ustanovila vaška bolnica, ki jo je župnik imenoval »Zavod sv. Patrika«.

Kakor hitro se je novi pastir nastanil pod očetno streho, je takoj pričel svojo službo. V rani zori je maševal, vrnil se domov, zajtrkoval z materjo in bratom, potem bral, učil se, hraneč se s sv. pismom in sv. očeti, da se bolj izpopolni v svojem vzvišenem poklicu.

Južinali so opoldne, obenem pa je nesla dekla južino delavcem na polje.

Samo zvečer so se dobili gospodarji in služabniki pri skupni mizi.

Ko so dovečerjali, je vsak položil račun o svojem delu in sprejel naročilo za drugi dan. Vpričo vseh so razpravljali, ali bi bilo potrebno prodati par volov ali zameniti konja; Patrik je navadno odločno in bistro povedal, kaj misli, a mati in Dunstan sta hitro pristala.

Dunstanu ni niti na misel prišlo, da je morda kaj ponižan s tem, ker je ubogal svojega brata, ampak je vseeno vselej vprašal Patrika za svet in navodilo.

Na Nizki zemlji se je lepo živelo. Pogosto je kdo potrkal na vrata, a Dunstan in Patrik sta se smehljala, ko sta videla, kako prihaja zdaj kaka žena, da poprosi mater Anko zdravil za svojega otroka ali bolnika, zdaj siromak, ki so ga upniki preganjali, pa je prišel prosit, naj mu posodi ali pa da kaj iz ljubezni, da mu ne prodajo hišice, v kateri se je rodil.

Župnik ni imel nikake plače, ker katoliški duhovniki na Irskem ne dobivajo ničesar od angleške vlade, ki tako zelo preganja ta junaški otok.

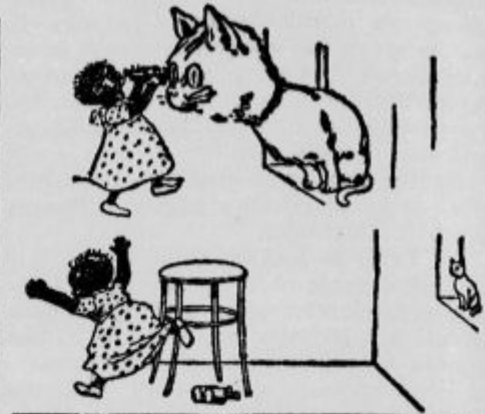
Če ni bilo pri hiši gotovine, so posegli v shrambo in odprodali živež, in nihče ni odšel praznih rok.

Reveži zopet pa tudi nikoli niso zlorabljali posestnikov dobrotnosti na Nizki zemlji.

Sicer pa, če je bila samo lenoba vzrok kakšne revščine, mu ni dal župnik denarja, da bi jih krčmar zamenjal z žganjem, ampak ga je poslal na polje, da je delal z drugim..

V svoji hiši niso trpeli pijanstva. Če se je kdo v tem pregrešil, so mu trikrat odpustili, potem so ga pa odpustili, boječ se, da ne pokvari še drugih.

(Dalje.)

Trpite na revmatizmu in gihtičnih bolečinah? Vdrnjenje s pravim Fellerjevim Elzafluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 veliki specijalni steklenici 42 kron. Državna trošarina posebej.

Rabite milo-odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza-kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatljic 18 kron. — Zagorski sok zoper kašelj in prane bolečine 1 steklenica 9 kron, Zelodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 kron. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 16, Hrvatska. E.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljše in najceneje.

ZAHVALA.

Vsem onim, ki so nam stali ob času mučne bolezni ter prezgodnje smrti naše nad vse ljubljene, nepozabne nam

Marte Skuli

vsem, ki so jo spremili na njeni poslednji poti k večnemu počitku, posebno pa č. duhovščini, Marijini družbi, pevcem za ganiljivo petje, sorodnikom in znancom ter vsem čustvujočim ob naši izgubi izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Zalujoci ostali.

Pozor, Amerikanci!

Privatni uradnik, 3 leta v Ameriki, prevzame s 1. aprilom vsa dela, katera se tičejo angleškega in nemškega dopisovanja. Honorar nizek.

Podhrbški, pošto ležeče, Ljubljana.

Hiša

z vsemi gospodarskimi poslopji, njivami, gozdi in travniki se proda po ugodni ceni. — Franc Mrzlikar, Lesno brdo štev. 27, Vrhnika.

Krepak učenec iz poštene hiše s primerno šolsko izobrazbo se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom pri Ivanu Levsteku, Sodražica, Dolenjsko.

Pečarija Mengeš

ima vedno v zalogi vsakovrstne sobne, kmetke peči in štedilnike

kakor vse v to stroko spadajoče potrebščine. Cene nizke. Cene nizke.

Oklic.

Daje se na splošno znanje, da se namerava poročiti:

1) rudar **Rudolf Drebež**, stanujoč v Gladbecku, Landstrasse 2.

2) **Marijana Pelesnik**, brez poklica, stanujoča v Gladbecku, Landstrasse 2.

Objaviti se mora ta oklic v občini Gladbeck in Kresniški Vrh, potem ondi izhajajočega časopisa „Domoljub“.

Matrični urad v Gladbecku, dne 12. marca 1921.

Pozor! Stavbeniki, zidarji, mojstri, izdelovalci cementnin in cementne opeke. Najboljši daljinski cement **SPLITSKI CEMENT** znamka **TITAN** v vrečah a 50 kg. — Vreče se sprejmejo nazaj. Pišite takoj po ponudbo. Dobi se na vagonih in manjše količine pri **ANTON KALAN**, škofja Loka.

Sobarica, dobro izurjena, vajena pranja in šivanja in večja pisanja, se sprejme. Istotam se kmečko dekletje, ki zna kravemotiti, še tudi je vajena likanja in šivanja ter ima priliko se izuriti v kuhi. — Naslov pove uprava pod št. 147.

Kuhinjska pomivalica, pridna, poštena, zdrava, in močna ter z dolgotrajnimi sprječevali se sprejme v službo s 1. aprilom t.l. Ponuditi se je v pisarni hotela „Stora“ v Ljubljani. Plača po dogovoru. 1065

ŠT. VID - LJUBLJANA

Iz Št. Vida v Ljubljano ob 8., 10., 2., 5. uri
Iz Ljubljane v Št. Vid ob 9., 11., 3. uri
ob nedeljah in praznikih vozi samo pop. Cena 6 K

Štefan Erman podjetje za periodično prevažanje ljudi.

Posestvo naprodaj Podgradom št. 8 Hiša zidana, krita s škrlji, hlev obokan za 7 glav živine, svinjski, 2 šupi, 2 kozolca, 7 nltv. Veliko sadnega drevja (črešnje). Drv in stelje ne manjka. Dober kraj za čebelo. Proda se dne 4. aprila ob 2. uri pop. zaradi pomanj. delavnih moči. **Ivan Kancija**, Zalog. D. M. Polje.

Pošteno **kmečko dekletje** ki zna opravljati vsa dela na polju in pri 21-letni, se sprejme za posestvo blizu Ljubljane. Plača 300 K mesečno. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov pove uprava „Domoljuba“ pod št. 1138.

Angleška parobrodna družba CUNARD LINE.

Zastopstvo za Jugoslavijo:
Jugoslavenska banka, d. d., Zagreb.

Odprava potnikov I, II, in III razreda preko TRSTA-REKE in CHERBOURGA v NEW YORK.

Sprejema naročila za prostore na parnikih za Grčijo, Anglijo in Ameriko ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

CUNARD LINE, ZAGREB,
VRHOVČEVA ULICA 15.

in

LJUBLJANA, KOLODVORSKA UL. 26.

Pozor Rumenica! Ker so razna domača sredstva poznana, s katerimi se da izleciti ta dolgoletna bolezen, se vlijudno naproša, da se dobra sredstva naznanijo na spodaj naznačeni naslov proti povrnitvi vseh stroškov. Najboljša sredstva se bodo potem objavila v tem listu, zato se naproša, da naj vsakdo naznanil svoje izkušnje v tej bolezni, ker se s tem pomore tudi drugim trpečim, da pridejo zopet do zdravja. Dopisi pod **PB 1921** na upravo tega lista.

Cementne cevi

vseh vrst, cevi za vodnjake 1 m svetlobe, stebre za vrtno ograje in kozolce, grobne okvirje, stopnice iz umetnega kamna itd. Portlandcement nudi po najnižjih cenah

F. Banda & drug, Ljubljana
Karlovska cesta 8

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča **Igu. Vok**, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Anton Kunstek Ljubljana, Kopitarjeva ul. 4,

priporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevlj. potrebščin

na drobno in debelo.

Tovarna		Barva vsakovrstno blago.	
JOS. REICH		Kemično čisti obleke.	
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Selenburgova ul. 4.		Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.	
PODRUŽNICE:	MARIBOR Gospiska ul. 38.	NOVO MESTO Glavni trg.	KOČEVJE št. 39.

Za nastopivšo spomlad

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, četrice, tiskano v najnovejših vzorcih in bogati izbiri, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste robce za na glavo itd. Opozarjamo tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah.

A. & E. SKABERNE, veletrgovina z manj-faktornim blagom, **LJUBLJANA**, Mestni trg 10.

Štiri milijone kron

zadene v najbolj srečnem slučaju igralec drž. razr. loterije.

320.000 kron

je znašal glavni dobiček v tretjem razredu, ki ga je zadela srečka Zadrúžne Gospodarske banke št. 34.238.

Novo žrebanje

se vrši 8. in 9. aprila. Kdor je doslej igral, a še ni zadel, mora zamenjati srečke 3. razreda za nove srečke 4. razreda do 3. aprila. Nova srečka stane kolikor stara: cela 192 K, polovica 96 K, četrtinka 48 K, osminka 24 K. Kdor še ni igral, a hoče igrati v četrtem razredu, mora plačati srečke vseh štirih razredov, torej štirikratni iznos.

Zadnja prilika.

Nekaj srečk ima še na razpolago Zadrúžna Gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Dunajska c. 38, I. nadstr.

Naznamim, da sem odpril pri cerkvi Sv. Petra v Ljubljani

ново lekarno

in imam zdravila tako za ljudi kakor tudi za živino obilno na zalogi.

Mr Ustar Anton, lekarna pri Sv. Petru.

Novovpeljana — trgovina — **K. Pečenko**
Ljubljana, Sv. Petra c. 13 (vogal Kolodvor. ul.)

Usnje ter potrebščine.

Cene konkurenčne, postrežba solidna.

Pohištvo

domačega izdelava v vseh modernih slogih, zlasti iz trdega in tudi iz mehkega lesa, vedno v zalogi. Izvr-ujejo se tudi vsa stavbna mizarstva dela. Tvorica lesenih podplatov itd. Solidno delo! Cene zmerni! **FRAN ŠKAFAR**, strojno mizarstvo s parno silo v Ljubljani, Rimska cesta št. 15.

**Agitirajte
za
„Domoljuba“**

Poroč prstani
Double veržice
Senske ure
Bužike
Zečje ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatarstva in srebrnina
F. ČUDEN
LIUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahteva te ponudbe!

Nekaj za Vas!

Racionalno negovanje lepote.

Močeto li obra in roke racionalno negovati, pege, madeže odstraniti, bradavo tako mlačnostno in prožno napraviti, upoštevajte Fellerjevo pravo Elia-obrašno in kozno-oljvarno pomado i veliki porcelanski lonček 15.- K. Elia toaletne umivalne pastile i škatljica 10-50 K. Pomada za ustnice 2.- in 4.- K.

Ideal vseh mil

je Fellerjevo Elia lilijno mlečno milo 19.- K. Telesno lilijno mleko 12.- in 15.- K. Najboljši Glycerin 4.- in 10.- K. Vse elin po 3.-, 4.- in 12.- K. Neškodljiv puder za obra in vrecicah po 5.- K. Barvilo kože za obra 10 pisem 20.- K.

Puder gospe, katere se v to razume

je pravi dr. Hingorjev Elia-puder, bel, roza, velike elegantne škatljice 25.- K.

Kurja očesa

bradavice, trdo kožo, odprta brzo in temelje Fellerjev turistski obli „Elia“ v škatljah po 8.- K in 150 K in Fellerjeva turistska tinktura steklenica 10.- K.

Finii parfemi

francoski, originalne steklenice 40.- K; natehtnice od 25.- K naprej. Šušket (ovitek dišavega stekla za perilo) 8.- K.

Kaj se vsak dan potrebuje?

Angleški obli 2.- K. Lysetorm 30.- K. Popolni frizator najboljši 150.- K. Pravi Lysol 50.- K. Katra 2.- K. Katrine kroglice 5.- K. Arnika 6.- K in 20.- K. Po smrkovem gospu dišeti parfem za roke 25.- K. Konjak 20.- K. Malinov sok 20.- K. Kina zeleno vino 30.- K. Rano se rum 7.- in 25.- K. Kinski čaj na tehtnici od 2.- K naprej.

Pri vprašanjih

naj se prilože poštna znamke za odgovor.

I. Naročila se adresirajo na:

EVGEN V. FELLER, lekarna,
Stubica donja, Elsatrg 16. Hrvatska.

Prvovrstno naravno negovanje las.

Rast las napreduje, kožo na glavi kroča, plešo in prerano osiveleost preprečuje Fellerjeva prava Tannokina pomada za rast las, i veliki porcelanski lonček 15.- K. Močno kontrastno milo za glavo 14.- K. Ogrska pomada za brke po 6.- in 8.- K. Neškodljiva olja za las, orohovo olje mala steklenica 6.- K. velika 30.- K. Zehampon za umivanje las 4.- K.

Najmočnejše francosko žganje

najboljša predvojna roba, manjša steklenica 15.- K, velika 15.- K. Elia Kolonska voda v steklenicah 7.- in 25.- K.

Proti potenju telesa

delujo zanesljivo Fellerjev Elia cipalni prašek i škatljica 10-50 K.

Kaj je „Elia Fluid“ to zna vsaki!

6 dvojnati ali 2 specialni steklenici 42.- K.

Za usta in zobel

Hega zobni prašek s kisikom, i škatljica 20.- K. Dr. Helderjev zobni prašek i škatlja 6.- K. Elia voda za usta 20.- K, zobne krtalce od 10.- K naprej.

Proti mrčesom

kakor muha, bolhe, stene, ruse, zanesljivo in temeljito deluje Elia mrčesni prah, velika škatlja 15.- K. Tinktura soper stene 20.- K. Napthalin od 7.- K naprej.

Miši in podgane!

Mišji strup 8.- K. Strup soper podgane 8.- K in 16.- K.

Omot in poštnina

se računa posebej, toda najceneje. Čim več se na enkrat naroči, tem manj draže stroški to robo.

Med (trčan) garantirani čebelni pitanec, med za pecivo, namizni med, 4 kg 50. K pošilja se po pošti in železnici. Poštni zavoj 4 kg K 240 — franko tam. A. Mnšek, čebelar, Vrhnik 243

Pristno laško brinje

ima v zalogi trdika
KMET & CO., Ljubljana, Gosposvetska cesta 8.

Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

klavno živino
in prašiče
po najvišji ceni.

SUKNO

volno, cefir, tiskovino, platno, čevlje, klobuke, modno in galanterijsko biago direktno iz najboljših inozemskih tovarn v velikanski izbiri in po čudovito nizkih cenah kupite samo v veletrgovini

R. STERMECKI
Celje št. 305.

Ilustrovani cenik s 1000 slikami se pošlje zastoj.

KOLESA pnevmatike motocikle

ter vse dele in opremo priporoča

J. GOREC, Ljubljana

Gosposvetska cesta št. 14.

Cenovnik je izšel, ter ga pošiljamo zastoj. Pišite ponj. Trgovina s cementi **SEVER & Komp.** v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 12 K, za podgane in miši 12 K, za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebno močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev 10 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjedi (unič. rastl.) 10 K, prašek proti mravljam 10 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

PRAGE (švelarje)

borove, bukovne in hrastove drva in oglje, kupi po najvišji ceni **Fr. Škrbec, Miklošičeva cesta 8/1** (nasproti hotela Union).

ERJAVEC & TURK

: TRGOVINA Z ŽELEZNINO :

pri „ZLATI LOPATI“ preje **Hammerschmidt (Mühlisen)**

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,

— nasproti Križanske cerkve. —

Zaloga cementa.

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prilupa iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje se poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kaki denar. Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke, Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.